

Hältepettus

Reformierakonna räpane hältepettuse skandaal süveneb. Pole teada, kes valetab. Eesti Päevaleht soovib korraldada uued juhatuse valimised. lk 2-5

Kaarli kiriku fresko puhtaks

Kaarli kirikus asuvalt 130-aastaselt freskolt „Kutsuv Õnnistegija” eemaldatakse tolm. lk 6

Varas, vii aukirjad tagasi!

20. sajandi Eesti parimaks ralli-sportlaseks nimetatud Uno Aavalt varastati 160 diplomit. lk 15

Haapsalus on hea elada

Tänase lehe vahel!

●●● Eesti Päevaleht

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 109 | KOLMAPÄEV, 5. JUUNI 2013

●●● ajaleht.epl.ee

TAMREX

VAHETA OMA AUTO ESMAABIKOMPLEKT SELLE VASTU, MILLEST HÄDA KORRAL TÕESTI ABI OLEKS!

TAMREXi auto esmaabikomplekt ületab seaduses nimetatud nõuded ning pakub paremat kaitset kui tavapärasel odavatel komplektidel, kus vahendite kvaliteet on tihti üsna kesine.

Kõik TAMREXi esmaabikomplektid on saanud usaldusväärseima kvaliteedimärgi - heakskiidu **Eesti Punaselt Ristilt** ja **Soome Punaselt Ristilt**.

TAMREXi esmaabipakid on komplekteeritud Soomes üksnes kõige kvaliteetsematest ja kallimatest vahenditest.

TAMREX esmaabi sõidukikomplekt

Esmaabikomplekt sobib sõiduautosse, veoautosse, väikebussi, traktorisse ja paati. Mugav kandepakend sisaldab kõiki seaduses ettenähtud komponente ja kõik pakis sisalduvad esmaabitooted on hinnatud ja kvaliteetsed. Kaasas esmaabi andmise juhend.

art EA107

HIND 42.- €

***TAMREXi ESMAABI KODUKOMPLEKTI VÕI SÕIDUKIKOMPLEKTI OSTUGA SAAD KINGITUSEKS SNICKERS WORKWEAR HELKURVESTI**

TASUTA KINGITUSEKS*
Snickers Workwear
helkurvest
(väärtusega 14.- €)

SNICKERS WORKWEAR helkurvest

art 9133/6600

TASUTA*

TAMREXIS LAI VALIK ESMAABIKOMPLEKTE:

„TASKU“

„TÖÖMEES“

„SPORT JA MATK“

„KODU“

„FIRMA – ASUTUS“

„SÕIDUK“

„RATAS / VANKER“

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN

Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU

Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU

Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE

Pikk 2

VILJANDI

Riia mnt 42a

JÕHVI

Tartu mnt 30

VÕRU

Piiri 2

VALGA

Vabaduse 39

NARVA

Tallinna mnt 19c

HAAPSALU

Ehitajate tee 2a

PAIDE

Pikk 2

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.08.2013 või kuni kaup on jätkub!

JUHTKIRI

Varsti on meid 18, Läti ka

Täna avaldab Euroopa Komisjon raporti, milles ütleb, kas Läti on valmis 1. jaanuarist 2014 euroalasse astuma. Enne õiget päeva lekkinud info kohaselt on komisjoni seisukoht jaatav. Selleni, kui Lätile võib ametlikult euroalasse astumise puhul õnne soovida, läheb veel umbes kuu aega, aga sisuliselt on asi otsustatud ja Lätist saab kõigi eelduste kohaselt euroala 18. liige.

Eestile on see vähemalt kahes mõttes kasulik. Esiteks, Läti sõites ei pea me tuleval aastal enam raha vahetama ja ka ettevõtjatel on lihtsam Lätiga äri ajada, kui kahe valuuta asemel saab toimetada ühega. Tohutut muutust see Eesti ettevõtjatele ei tähenda, sest Läti Pank on lati kurssi euro suhtes niigi hoidnud +/-1% piires, seetõttu ei ole vaja olnud karta hiiglaslikke kursikõikumisi nagu Poola, Tšehhi või Ungari valuuta puhul. Aga veidi vähendab Läti euro meie ettevõtjate Lätiga asjaajamise kulu ikka.

Teine kasu on kaudsem. Kuna Eestis juba on käibel euro, siis on meile kasuks kõik, mis kriisis vaevlevat euroala tugevdab. Uue riigi astumine euroalasse on sündmus, mis rahaliidu veenvust suurendab. Kuna intressid, millega euroriigid oma võlgu refinantseerida saavad, on suuresti investorite usu küsimus, aitab rahaliidu veenvuse kasv neid soodsana hoida, mis

Kasudest

Eestile on Läti euroala liikmeks saamine vähemalt kahes mõttes kasulik.

omakorda parandab kriisist välja rabelemise šansse. Või kui rääkida euroala lagunemise stsenaariumist, siis küüniliselt öeldes on varsti ühe võrra rohkem neid riike, mille vahel pankrotistuvate riikide kahjud jagada – Läti

on ju fiskaalses mõttes lõuna-eurooplastega võrreldes heas vormis, ainus viga, et ta on euroala mastaabis tühiselt väike.

Sellest, mis kasu saab Läti eurost, on Läti valitsus ja Läti Pank lätlastele palju rääkinud. Meie kodulaenuvõtjad, kes kriisi ajal tööd ei kaotanud, on eurost madalate intresside näol kindlasti kasu saanud. Selle üle, kas teistel oleks elu parem euroga või eurota, võib vaielda. Juba 1999. aastast euroalas olnud Soome ja eurost veendunult eemale hoidva Rootsi võrdlus igatahes näitab, et nende erinevast rahapoliitilisest valikust ei ole riikide majandusarengus suurt vahet tekkinud.

Raha on küllaltki emotsionaalne jututeema ja võib-olla me kõik ülehindame seda, millist kasu või kahju ühe või teise vääringu valimisest riigi majandusele sünnib. Aga rahapoliitika on siiski ainult üks komponent majandust ja heaolu mõjutavate tegurite hulgas. Tere tulemast euroalasse, Läti! ●

REPLIIK

Halb kasvatus

Kui muidu arukas härra nimetab kaas-*Homo sapiens*’e planeedil Maa „pigideks” või püüdliku pereisana tuntud noormees luuletab algelisi riime „must ja ust”, ei viita see millelegi ideoloogilisele, intellektuaalselt väljakutsuval, kultuuride konfliktile ega poliitilisele. Ammugi ei ole see „ammuoodatud siiras väljaütlemine”.

See on lihtsalt halb kasvatus, muidu kenade inimeste libastumine. Kultuurne inimene ei ütle teise kohta „vanamutt”, „lits” ega „pigi”. Selliste väljendite avalik kasutamine on sama hea, kui valge linaga kaetud restoranilaua taga lillevaas tagurpidi keerata ja söögi sisse suitsukonisid kustutada. ● **Küllä-Riin Tigasson**

Lk 10: Andrei Hvostov: Demograafiline vetsupott lehkab edasi

Lk 11: Jaak Juske: aegadest, mil Russalka rand oli meelispaik

REFORMIERAKONNA VÕLTSIMISSKANDAAL

2011. KEVAD

Proua Evi Leontjev läheb Reformierakonna korraldatud tasuta silmanägemise kontrolli, annab oma andmed ja satub

(justnimelt satub) Reformierakonda. Sarnaselt räägivad oma erakonda sattumisest mitmed eakamad inimesed.

2011. SUVI

Lääne-Virumaal hääletab töenäoliselt piirkonna arendusjuht Taimi Samblik mitme vanemaalise parteiliikme eest juhatuse valimistel

e-hääletades. Siis kandideeris seal praegune Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum, piirkonnajuht Kristiina Ojuland valimistel ei osalenud.

Einar Vallbaum: Taimi korraldas kõik, kuidas asi käis, sain teada alles nüüd

Intervjuu

Rein Sikk
vanemtoimetaja

Vallbaum kirjeldab

värvikalt Taimi Sambliku isikut ning väidab, et talle makstakse kätte liigse isepäisuse pärast.

Interjúu Lääne-Viru maavanema Einar Vallbaumiga leidis aset eile hommikupoolikul, enne Reformierakonna aukohtu toimumist.

●● Kas te sundisite noort naisterahvast, Reformierakonna Lääne-Viru arendusjuhti Taimi Samblikku 2011. aastal hääletama pensionäride eest, et koguda enesele hääli erakonna juhatuse valimisel?

Ma olin siis nii noor erakonna liige (*Vallbaum astus erakonda 2010. a mais – toim.*) ja kui mulle tehti ettepanek kandideerida erakonna juhatusse, siis olin vastu. Leidsin, et mul on mõttekam mõned aastad töötada, näidata, kas ma üldse suudan poliitikas hakkama saada. Siis hakati mind veenma, et küll me aitame. Kristiina Ojuland lubas erakonna liikmed läbi helistada nii meie kui naabermaakonnas. Ida-Viru endine maavanem Rein Aidma rääkis, et Einar, mine, saad hakkama. Taimi Samblik ütles, et Einar, me aitame sind, meil on süsteem, me oleme alati nii talitanud, et korjame inimeste hääled kokku. Need, kes ei saa ise hääletada, nendel aitame elektrooniliselt hääletada, ära muretse.

●● Kes tegi ettepaneku juhatusse kandideerida? Kristiina Ojuland.

●● Kuidas saite toona aru Taimi Sambliku jutust, et ta korraldab hääled ära?

Sain aru, et helistab inimesed läbi ja vajadusel aitab hääletamisel. Ta isegi küsis, et kas ma saan talle sülearvutit laenata, et ta peab sõitma maainimesed läbi ja saab siis selle arvuti abi-

ga hääletada. Kunagi hiljem küsisin, et kas sõitsid siis inimesed läbi, kas *laptop*’i tahad, siis Taimi ütles, et ärgu ma muretsegu, ta tegi kõik teistmoodi ära, kõik on juba korras. Ta ütles, et nüüd oleks vaja bussid tellida, et viia need inimesed, kes minu poolt hääletasid, riigikokku. Seal võttis neid vastu Paul-Erik Rummo, käidi ka peaministri juures. Mingile naisteklubi sai ka tort viidud. Minu jaoks oli asi sellega lõppenud. Aga mismoodi kõik toimus, sellest sain teada alles nüüd, kaks aastat hiljem.

●● Kas teie ja Taimi Sambliku 2011. aasta vestlust võiks käsitleda kui sündi?

Kindlasti mitte, tema tuli minu juurde ja pakkus, et Einar, ma aitan sul hääled kokku saada. Ma ei teadnudki seda süsteemi, ma pole arvutis nii tugev tegija.

Samblik on mõnikord oma mõtetega väga kaugel, nagu kunstiinimesed ikka.

Samblik helistas, et tahaks pidu panna, et tal on kõik sassis ja kas elul on mõtet.

●● Kuna Taimi Samblik pole kaks päeva ühelegi mu kontaktisoo vile vastanud, palun, et räägiksite, mis inimene ta on. Natuke kunstiinimene: rahvateater, maalid. Mõnikord on ta oma mõtetega väga kaugel, nagu kunstiinimesed ikka. Siis suudab end kokku võtta. Hingelt tegi ta arendusjuhi tööd väga hästi, ajas taga nii noori kui meid, vanu, et me kohale tuleksime. Meil maakonnas on väga hästi läinud, oleme ära võitnud riigikogu valimised, oleme Rakveres kogu aeg võimul olnud. On tunne, et Taimi tahtis kõigile näidata, et ta teeb väga head tööd, on üks parimaid arendusjuhte.

Ju ta ei mõelnud ka selle kuriteo tähtsusele, vaid tahtis, et maakonnal läheks hästi, et tema nimi oleks seal taga. Aga ju tal olid isiklikud kriisid, armastusega ei läinud hästi, ta vahetas elukohti. Käis väga väljakutsuvalt riides, nii et isegi mõtlesin, kas ta on ikka maakonna arendusjuht või töötab mõnes teises asutuses. Tal oli vaja ennast näidata. **●● Kas pärast praeguse kriisi algust olete omavahel suhelnud?** Jah, oleme küll. See oli eelmisel teisipäeval (28. mai. *Eesti Ekspressi* artikkel ilmus 30. mail – toim.) Ta helistas mulle, ütles, et Einar, suur jama on, kõik see asi on peakontoris teada, mis on tehtud. On vaja kokku saada.

Kell oli kolm. Ütlesin, et olen Tallinnas ja temal oli ka vaja Tallinna sõita. Kella viieni ta ei jõudnud kohtuda. Ta käis peakontoris ja siis, kui hakkasime mõlemad Tallinnast kodu poole sõitma, sai me kokku Musta Kassi parklas. Ta esimesed sõnad olid, et on suur jama, aga me oleme sellest siis pääsenud, kui võtame selle asja oma peale, peakontor tahab Ojulandi pead.

Ma küsisin Taimilt, kas ta teeb nalja, mis asja me oma peale võtame? Minul ei ole midagi oma peale võtta, ma sain alles nüüd teada, kuidas need hääled saadi. Ütlesin Taimile, et tegelikult peaksin talle korraliku keretäie andma. Aga kuna ta on naisterahvas, siis on minu soovitus talle: kirjutagu avaldus, et ta selle tegi, astugu erakonnast välja, astugu arendusjuhi kohalt tagasi. Teeme pressi väikese teate, ta palub vabandust kõigi inimeste ees, keda ta petnud on. Soovitasin tal võtta puhkus ja sõita ära. Ja kui tal selleks raha ei ole, lubasin selle anda. Jaanipäevaks oleks see jama kõik unustatud.

●● Aga milline oli vastus?

Ta jäi alguses isegi mõtlema. Tal oli järgmine päev tööpäev, ütlesin et mingi rahulikult tööle. Ärgu telefoni võt-

Lääne-Viru maavanema Einar Vallbaum

ku ja kui keegi tüütab, öelgu, et ta on töö, ei saa rääkida. Neljapäeval, mis pidi tal vaba olema, soovitasin tal magada ja telefoni välja lülitada. Soovitasin ära oodata maakonna juhi Kristiina (*Ojuland – toim.*), kes pidi reedel koju tulema.

Kristiina helistaski talle, et tulgu (*reede – toim.*) hommikul Kristiina juurde koju seda asja arutama. Minule helistas ta (*Samblik – toim.*) neljapäeva õhtul, et ta tahaks pidu panna, et tahaks šampust võtta, et tal on kõik sassis, kõik on mokas, kas on elul mõtet... Ma ütlesin, et tulgu siis Kundasse, inimesed on hullemategi asjadega hakkama saanud, elavad edasi. Tema vastas, et ei, ei, ta ikka ei tule.

Reedel kella kümne paiku helistas mulle Kristiina ja küsis, kas ma tean midagi Taimist, kes pidi olema Kristiina juures, aga ei olnud. Rääkis Kristiinale loo ära, Kristiina ütles, et otsigu ma, kus Taimi on. Helistasin mõningatele Taimi *boyfriend*’idele, kas nad on teda näinud, äkki panid eelmisel õhtul pidu. Ta ei võtnud vastu ka nende tele-

28. MÄRTS 2013

Eesti Päevaleht kirjutab, et Reformierakonna esimeheks soovib teiste hulgas kandidida ka Kristiina Ojuland. Poliitik ise ütleb, et seekord ta seda siiski ei tee.

25. MAI

Reformierakonna üldkogul valiti uus juhatus, kuhu pääses ka Kristiina Ojuland. Suur osa häälest antakse elektrooniliste kanalite kaudu, võrreldes eelmise

korra 1311 häälega on seekord veidi rohkem e-hääletajaid – 1365. Juhatuse koosseis muutub pisut, Reformierakonna esimeheks valitakse tagasi Andrus Ansip (pildil).

30. MAI

Eesti Ekspress avaldab artikli, milles kirjeldatakse pettust 2011. aasta valimistel. Ajakirjanikud on helistanud eakatele erakonna liikmetele ja

küsinud otse: kelle poolt hääletasite? Reformierakond nimetab juhtunud tõsiseks ja lubab asja uurima hakata. Ilmneb, et sama skeemi kasuta-

des on võltsitud ka 2013. aasta hääletustulemusi. Nimetatakse europarlamenti saadiku Kristiina Ojulandi nime.

lehvitas eile pärast Reformierakonna aukohtu eest lahkumist heatujuliselt. Vallbaum ei tagane väitest, et tal pole võltsimistega mingit pistmist.

Foto: Rauno Volmar

fonikõnesid. Lõpuks läksin ta koju vaatama – auto oli maja ees. Alt uks oli kinni.

Lõpuks saime Taimi välja, ta oli väga ehmatanud, et mina seisin ta auto ees. Küsisin Taimilt, miks ta telefoni ei võtnud. Ta ütles, et peakontori ei lubanud ühtegi kõnet vastu võtta ega kellegagi rääkida.

Ütlesin, et ta pidi ju Kristiina juurde minema. Tema ütles, et ta oli Kristiina aia taga, aga Reimo Nebokat, erakonna piirkondade juht oli seal ja ajas ta minema. Ütles, et ta ei tohi sinna minna, et kui ta sinna läheb, siis ta sealt majast enam elusalt välja ei tule. Ise mõelgu, kelle kõigiga Kristiina on läbi käinud ...

Ma ütlesin Taimile, et ta ajab lolli juttu. Kui ta narkotiga tegeleks, siis keegi lööks ta maha. Helistasin siis Kristiinale, et sain ta (*Sambliku – toim.*) kätte. Kristiina tuli sinna ja rääkisime temaga, et miks ta seda tegi. Tema väitis, et meie oleme käskinud tal seda teha. Ta oli nii ärahirmutatud olekuga, et oli näha, talle oli täielik ajupesutehtud. Pakkusin talle uuesti, et sõitku ära...

Helistasin mõningatele Taimi boyfriend'idele, äkki panid õhtul pidu.

Ütlesin, et ta ajab lolli juttu. Kui ta narkotiga tegeleks, siis keegi lööks maha.

Ei, tema tahtis lõpuni ausaks jääda, tal on ema ja ta ei valeta. Ütlesin talle siis, et vaadaku mulle silma ja öelgu, kas ta oli Kristiina aia taga. Ta vaatas mulle silma ja ütles, et oli Kristiina aia taga.

Aga Reformierakond räägib, et nad said Taimiga kokku Peterburi maanteel. Minu arust see fakt ütleb kõik, kui inimene on sinust meetri kaugusel, vaatab sulle silma ja ütleb, kus ta kokku sai. Ja kui vaadata eilset (*esmaspäevast – toim.*) videot, kui ta kaamerasse räägib ja tal jalad värisevad ja käed, siis ta ilmselt valetab.

● Mis nüüd edasi saab?

Eks vaatame, kui aus see demokraatliku erakonna aukohtus on. Ja mul tuleb pöörduda kohtusüsteemi poole, et tõestada enda ausust. Seda ma kindlasti ka teen.

Siiamaani uskusingi, et see on demokraatlik erakond, aga kui vaadata tagantjärele, miks siis kohe pettusi välja ei toodud. Lasti mööda kaks aastat.

Võib järeldada, et ju oodati minu aega, kuna olen maavanem, kes ütleb välja oma mõtteid nii, nagu rahval vaja on. Seda oli ju näha, kuidas pere-

arstid mu selja taha koondusid ja see ministrile ei meeldinud. Või see, kuidas ma ei olnud rahul haiglate konkursiga, kus oli mängitud just suurte haiglate peale.

● Kellele ja milleks on vaja teie ja Ojulandi pead?

Me oleme need, kes ise mõtleme, ei täida partei käske. Vallbaum mõtleb palju, õiendab liiga palju, kutsus teisi maava-

nemaid andma allkirju haigla-reformi vastu.

● Lähete Sambliku vastu kohutusse, saate ise tankist välja, Samblik pannakse asemele. Aga niite tõmmanud istuvad edasi pehmes tugitoolis.

Eks Samblik peab ikka hakka-ma teistpidi rääkima.

● Kas tal on seda julgust?

See asi võib minna aastaid. Äkki ta siis ei ole enam erakon-

nas, äkki hakkab teistmoodi mõtlema. Ta sõltub praegu erakonnast ja räägib seda, mida ülemused tahavad.

● Kas on ka kohtuvälise lahenduse võimalus?

Minul isiklikult ei ole tema vastu midagi. Ta peab lihtsalt ütlema, et tema tuli selle (hääle võltsimise – toim) mõttega minu juurde. Ta peab ütlema seda välja avalikult, rahvale. ●

Samblik: Ojuland ja Vallbaum pakkusid reisi Tenerifele

Osa Reformierakonna liikmetest said eile allpool oleva kirja, kus on refereeritud Taimi Sambliku juttu e-hääletamist uurivale töörühmale.

● 1. Erakond ei ole keelanud Taimi Samblikul Kristiina Ojulandiga suhtlemist. Seda on kinnitanud ka Taimi Samblik, muuhulgas on ta öelnud, et terve nädalavahetus on ta olnud telefonitsi kättesaadav, aga keegi pole temale helistanud. Lisaks on Taimi Samblik väitnud töörühmale, et Kristiina Ojuland ja Einar Vallbaum on pakkunud

talle võimalust sõita kuus ajaks Tenerifele ja garanteerida aasta lõpuni sissetuleku, kui ta astub erakonnast välja, lahkub oma töökohalt ning teeb pressiteate, kus võtab kogu süü endale.

● 2. Vale on väide, et erakonna töötaja Reimo Nebokat on viibinud Kristiina Ojulandi aia taga. Ka seda on kinnitanud Taimi Samblik ja Reimo Nebokat. Samuti kinnitab seda Reimoga reede hommikul koos viibinud kolleeg.

● 3. Ei vasta tõele, et kohtumisel peakontoris sa selle kohta selgitust ei saanud. Lisaks ei ole

Taimi Samblik

kedagi „maapakku“ saadetud, Taimi on selle kohta ka kirjutanud pühapäeval Lääne-Virumaa MKO listi. Muuhulgas väidan, et Kristiina Ojuland on olnud kaasatud töörühma töösse esimesel võimalusel, s.o esmaspäeva hommikul kl 9. Delfi

31. MAI

Reformierakonna esimees, peaminister Andrus Ansip nimetab, et vähemalt 30 häält on võltsitud, kuid jätab võltsimise

korraldaja nime nimetamata. Ta ütleb, et inimesel, kes on sõpruskonnaga manipuleerinud, ei ole kohta erakon-

nas. Reformierakonna peasekretär Martin Kukk (pildil) ütleb, et pisteliselt on tehtud kontrolli ka teistes piirkondades

ja pole põhjust arvata, et võltsimist oleks ka mujal toimunud. Prokuratuur teatab, et ei algata ise kriminaalasja.

3. JUUNI

Hommikul kokku tulnud Reformierakonna uurimisrühma koosoleku järel viitab Ansip väga konkreetselt Ojulandi seotu-

sele – tema olevat andnud piirkonna arendusjuhile ülesande hääli võltsida. Ojuland (pildil) teeb selle peale skandaalse

Aukohus harutas sasipundart hilisööni

Sõnasõda. Reformierakonna aukohus kuulas eile üle võltsimiskandaali peategelased Kristiina Ojulandi, Einar Vallbaumi ja Taimi Sambliku. Otsuse ega konkreetse seisukohavõtuni, kes konkreetselt valetab, aukohus Eesti Päevalehe trükkimineku ajaks ei jõudnud. Ojuland teatas, et viis aukohtu ette rohkem kui kümne nimega nimekirja inimestest, kellel polnud õigust sisevalimistel osaleda. Tema kinnitusel on sisevalimistel toimunud süsteemne ja üleriigiline petmine.

Aukohtu esimees Andrus Umboja lükkas eile õhtul Ojulandi väited ümber: „Aukohus kontrollis kõnealuste inimeste nimekirja ja ei tuvastanud mitte ühegi nende puhul õiguse puudumist sisevalimistel osaleda,” teatas Umboja.

ERR-i õhtuses uudistesaares „Aktuaalne kaamera” esinedes jäi Kristiina Ojuland oma väidete juurde ja teatas taas kord, et peab kohtusse pöörduma. Reformierakonna otsustetegi-jana nimetas Ojuland Andrus Ansipit, Kristen Michalit, Keit Pentus-Rosimannust ja Kalev Lillot. EPL

Fotod: Rauno Volmar, Andres Puiting

Kolm soovitus Reformierakonnale

Kommentaari

Lauri Tankler
reporter

Reformierakonnal tuleb usalduse taastamiseks muutuda alandlikumaks ja kuulutada välja uued juhatuse valmimised.

See on küll ebatavaline vorm kajastada käimasolevat häältepettuse skandaali, aga see skandaal on samamoodi ebatavaline. Oleme Eesti Päevalehe uudistetoimetuses nüüd juba mitmendat päeva sellises olukorras, kus püüame ühest või teisest allikast saada lisainfot, saame selle kätte, kaalume üht ja teistpidi, aga lõpuks jääme ikka rumalamaks kui me enne olime.

Me võinuksime kajastada pelgalt erakonna aukohtu otsust, vastaspoole argumente, oravate siselisi kirju, presidendid frustratsiooni. Seda me ka tänases lehes teeme. Aga et tegemist on peaministripar-

teiga ja selles toimuv on Eesti demokraatia (eelkõige erakondliku poliitika) jaoks ülioluline, pidasime vajalikuks teha seda veidi teisiti. Need järgmised soovitusel põhinevad ühel ja samal teljel – erakondlik demokraatia põhineb usaldusel ja praegune tsirkus murendab sedagi piskut, mis siiani alles on.

1. Uus üldkogu, uus juhatuse

Poliititehnoloogia, suhtekorraldusloogika ja muud pragmaatilised põhimõtted võivad küll anda selge signaali, et uue üldkogu kokkukutsumine võtab aega, pikendab agooniat ja hoiab selle teema niivõrd kaua üleval, et kohalike omavalitsuste valimiste ajaks pole võimalik võimuparteina usaldust taastada. Aga see on oluline. Ükskõik, kui lokaalne on valimispettus; ükskõik, kui mitu inimest juhatust täna välja viskab – see niinimetatud sõpruskond (peaministriparitei, muuseas) vajab selgelt uut hääletust ja legitiimset juhtimissüsteemi.

Loomulikult on samuti oluline välja selgitada, kes andis kellele käsu e-hääli võltsida. Aga usaldust ei müü erakond ainult valijatele mõne aastase vahetega valimispäeval, vaid ka oma liikmetele. Arvestades seda, kui palju on ühe või teise leeri pooldajaid selles erakonnas peab see ka omadele paistma aus. See pole ju mingi ime, et paljud erakonna pooldajad või ka liikmed ei usu keskkontori retoorikat ja kalduvad kahtlustama mingisugust süsteemset manipuleerimist – erakonna sees toimuv ja sealt välja paistev sahkerdamine mitme aasta jooksul on seda umbusaldust ühtejärge toinud.

2. Juurige välja sahkermahker

Umbusaldus on ehk kõige parem sõna seda kirjeldamiseks. Iga kord, mil keegi ministritest või juhatuse liikmetest räägib kindlas kõneviisis sellest, et Reformierakonnas niimoodi asju ei aeta ja sahkerdajatel pole mingisugust kohta selles parteis, tun-

dub see naivistlik ja me umbusaldame rääkijat. Uudistetoimetuses eelmise aasta rahastamiskandaali ajal ja nüüd täpselt samamoodi sai-

Praegune tsirkus murendab sedagi piskut usaldusest, mis siiani alles on.

Allpool tehakse pättust, et ainult üles jõuda. Nagu NO-teatri klippides räägitakse.

me me aru, et suure tõenäosusega elataksegi erakonnas eri mullides. Minister ei pea teadma, millega tegeleb igapäevaselt Lääne-Virumaa piirkonna arendusjuht. Ja mida ta ei tea, seda võib ta, käsi südame, kinnitada.

Hüperrealistliku detailikirjeldusega tunnistused nendest mahhinatsioonidest, mis toimuvad piirkondlikul tasandil – kuidas keegi kellelegi raha annab üle kandmiseks või kuidas keegi ootab aia taga, et

tipp-poliitikuga rääkida – jätavad aga üha enam sellise mulje, et elu käib erakonnas kahel tasandil. Allpool tehakse iga-sugu pättust, et ainult üles jõuda. Üleval aga enam ei pea käsi mustaks tegema. Nii nagu NO-teatri klippides räägitakse.

Äkki oleks selle jaoks tööpoolest veidi uuendusmeelsem juhatuse vajalik, kes ei lepiks selle teadmatusega, mis allpool toimub. Seega on ka

see soovitus suunatud tagasi eelmise juurde – kutsuge kokku see üldkogu ja tehke uued valimised.

3. Uhkus ja usaldus

See vastuolu, mis on Reformierakonna üldkogu järel alanud „Uhke” kampanial ja praegusel võltsimiskandaali sopaloopimisel, teeb meile Eesti Päevalehes päris palju nalja. Me teame, et reformierakondlastele ei tee. Üha raskem on olla uhke

Eesti poliitikamaastiku üle, sest me oleme ju kuulnud ka teisest erakonnast, Reformierakonna võimupartnerist Isamaa ja Res Publica Liidust ja sellest, kuidas sinna värvati kriminaale ja hirmutati kalureid ühe inimese poolt hääletama. Jällegi sisevalimistel.

Eesti Päevalehe uudistetoimetuse soovitus: lõpetage see jama ära. Ükskõik, mis tasandil see erakonnas ka toimib. See, et Reformierakond tagasi valiti 2011. aastal, oli suuresti tänuväheks selle eest, et poliitika toimisid, euro saabus ja Eesti taastus majanduskriisist kiiremini, kui loodeti. Selle eest anti Reformierakonnale päris suur usalduskrediit ja me soovime seda kasutada alandlikult.

Nende soovitude eesmärk on näidata, kuhu me oleme tänaseks päevaks jõudnud. Eesti Päevaleht ennustab sellele skandaalile veel pikka aega – loodame vaid, et lugejad, erakonnaliikmed ja eelkõige erakonna juhatust saab aru, et siit ühte kaotajat ja ühte võitjat oodata ei ole. ●

pressikonverentsi, kus tunnikeseks jooksul süüdistab erakonda süstemaatilises manipuleerimises. Kokku kutsutakse aukohus.

4. JUUNI

Päeva peale tilgub juurde igasuguseid detaile, avalikustatakse 2013. aasta e-hääletajate nimekirja. Aukohus kuulab ära Taimi Sambliku

(pildil), Kristiina Ojula ja Einar Vallbaumi, tutvub uurimiserühma materjalidega. President Toomas Hendrik Ilves kutsub

erakonnad reedel kokku, et arutada riigis tekkinud poliitilist olukorda.

5. JUUNI

Koguneb Reformierakonna juhatus.

Täna digilehes

●●● Sotsioloog Juhan Kivirähk: ainus järeldus, mida Reformierakonna tüli jälgija teha võib, on see, et küllap nad kõik valetavad.

Reformierakonna sisering oli pea paanikas

Eesti Päevalehe käsutuses on Reformierakonna siseringi ilmselt osaline kirjavahetus, mis sai alguse möödunud kolmapäeval, 29. mail kell 19.02, mil Reformierakonna peasekretär Martin Kukkk saatis suurele ringile inimestele – erakonna juhatusesele, riigikogu fraktsioonile, „staffile“, arendusjuhtidele ning eraldi erakonna aukohtu esimehele Andrus Umbojale – e-kirja, kus informeeris asjaosalisi järgmisel päeval Eesti Ekspresis ilmuvast loost.

Kirjavahetust on muutmata kujul võimalik lugeda www.epl.ee, paberlehes avaldame alljärgnevalt sellest osa. **● EPL**

Saatja: Martin Kukkk
[mailto:martin@reform.ee]
Saatmisaeg: 29. mai 2013. a. 19:02
Adressaat: juhatus; Eesti Reformierakonna fraktsioon; staff; aj Koopia:
andrus.umboja@joelahtme.ee

Teema: homme Eesti Ekspress

Tere
Homses Eesti Ekspresis ilmut lugu, mis kirjeldab ajakirjanike uurimisleid seoses Reformierakonna sisevalimistega. Lühidalt - lehe väitel on 2011. aastal Lääne-Virumaa maakonnaorganisatsioonis toimunud sisevalimistel manipulatsioon ning väidetakse, et keegi on fiktiivsete e-posti aadresside abil eakate erakonna liikmete eest hääletanud ilma nende teadmata.

Ajakirjaniku väitel on võrreldud äriregistrist kättesaadavaid avalikke sisevalimiste protokolle ning erakonna kodulehelt saadavaid andmeid. Seejärel on ajakirjanik võrrelnud andmeid ning moodustanud valimi eakatest, kes protokollide järgi sisevalimistel on osalenud. Mainitud liikmeid läbi helistades selgus, et mitmed Lääne-Virumaa eakad väidavad, et nad ei ole sisevalimistel osalenud.

Saades eile pärastlõunal teada selliste süüdistuste olemasolust ja ilmuvast leheloo, kontakteerusime ka ise ajakirjaniku poolt mainitud eakatega.

Selgus, et ajakirjaniku väidet vastavad esmasel kontrollimisel tõele. Meie poolt teostatud pistelise kontrolli käigus selgus ka tõsiasi, et sarnaselt 2011. aasta sisevalimistega võib olla 2013. aasta sisevalimistel Lääne-Virumaal esinenud sarnaseid juhtumeid. Kuna tegu on äärmiselt tõsiste süüdistustega, siis pean vajalikuks kogu Lääne-Virumaa maakonnaorganisatsiooni 2011. ja 2013. aasta sisevalimiste protsessi kontrollida.

Selleks, et võimalikud rikkumised välja selgitada, moodustan erakonnasisese töörühma, mille ülesandeks on võimalikult täpselt saada teada, kas ja mis ulatuses on sisevalimistel võimalikke rikkumisi ja juhtumeid, mil on hääletatud kellegi eest tema teadmata. Töörühma kutsun Väino Linde, Peep Aru, Reimo Nebokati ja Mati Leeti. Juhul, kui tuvastatakse, et on toimunud rikkumine, pöördub erakonna töörühm kogutud informatsiooniga erakonna juhatus ja aukohtu poole. Töörühm koguneb esmaspäeva hommikul kell 09.00.

Oleme pidanud oluliseks sisevalimiste tehnilise korralduse usaldusväärsust. Meie

Aarne Veedla: kui taheti võltsimist vältida, oleks ID-kaart ammu mängus olnud.

tehnilised süsteemid on auditeeritavad ja kõik tegevused eranditult logitakse hilisemaks kontrolliks. On kahetsusväärne, kui keegi on sisevalimistel käitunud viisil, kus on oma võimalusi kasutanud teiste eest hääletamiseks.

Oluline on esmalt teha erakonnasiseselt kindlaks kõik faktid ja seejärel koos otsustada, mida selle baasilt edasi teha. Hoiame töörühma poolt teid kursis ja püüame aeg viitmata esimeste tulemusteni jõuda. Kindlasti peaksime vältima sildistamist ja ilma faktideta kellegi märgistamist, mida meedia teha võib ka isegi siis kui süüdistused tõeks ei osutu.

Hoiame üksteist ja teeme asjaolud selgeks, siis langetame otsused, mitte enne.

Martin Kukkk

From: Keit Pentus-Rosimannus <Keit.Pentus-Rosimannus@envir.ee>
To: aj <aj@lists.reform.ee>; juhatus <juhatus@lists.reform.ee>; staff <staff@lists.reform.ee>; Martin Kukkk <martin@reform.ee>; Paul-Eerik Rummo <Paul-Eerik.Rummo@riigikogu.ee>; Eesti Reformierakonna fraktsioon <Reformfr@riigikogu.ee>
Cc: "andrus.umboja@joelahtme.ee" <andrus.umboja@joelahtme.ee>
Sent: Thursday, May 30, 2013 1:12 PM

Subject: Re: Vs: homme Eesti Ekspress

Tere
Mina tulen värskest Valitsuse pressikonverentsilt, kus suurt kedagi ei huvitanud täna see, mida me Eesti konkurentsi võime või inimeste jaoks teeme. Just-just taas toetust kasvatama hakanud Reformiera-

konna sisevalimiste võimalik võltsimine oli see, mis maailma erutas.

Õnnitlen seda kurja geeniust, kellel on õnnestunud teha ära see, mida me vaenlased ja konkurendid päevast päeva hambad ristis soppa pritsides üritavad - on õnnestunud omaenda tegevusega taas meie ühine laevanina mutata kinni lükata.

Ma ei hakka oma pressikonverentsilt saadud emotsioone siin väga kirjeldama, aga mul on üks konkreetne ettepanek - kui keegi tunneb kedagi, kes tegelikult ka on erakonna sisevalimiste tulemuste nimel tegelema võltsimisega, fiktiivsete e-maili kontode loomisega ja nende vahendusel hääletamisega, siis minge selle inimese juurde ja paluge, et ta omal algatusel erakonnast välja astuks. Kohe praegu.

Mis puudutab siseveebi sisevalimiste süsteemi paremaks muutmist, siis seda võivad asjatundjad alati edasi timmida, aga praegu ei ole meil probleem mitte siseveebi süsteemis, vaid selles, et erakonnas sees on inimene või inimesed, kes üldse sellises kategoorias - kuidas ebaausal teel sisevalimistel hääletega manipuleerida - mõtleavad. Ja see teadmine on ausalt öeldes üdin vastik.

Ka ei jaga ma seda arvamust, et praegu on koll peidus erakonna laienemises. Pigem on küsimus selles, et kas need laienemise teel tulnud inimesed on piirkondades suudetud omaks võtta? On nendega ka tegeletud, erakonda intergeeritud? Kaasatud ja pakutud võimalust kaasa lüüa? Kuulatud nende mõtteid, ideid, suheldud ja huvi tuntud? Või on võetud avaldus vastu ja pandud sahtlisse ära? Et küll sisevalimiste ajal võtame välja ja saadame maili?

Minu arvates on erakonna kasv justnimelt meeletu potentsiaal, mitte häda. Seda just sisulises mõttes. Ja ikka ainult juhul, kui me oskame ja viitsime seda rakendada. Kui ei viitsi, siis pole mõtet otsida süüdlast selles, et erakonda on tulnud palju uusi inimesi, vaid ilmselt ikka iseendas.

Keit

From: Kriastiina Zzzzzz <kristiina.ojula@yahoo.com>
To: Keit Pentus-Rosimannus <Keit.Pentus-Rosimannus@envir.ee>; aj <aj@lists.reform.ee>; juhatus <juhatus@lists.reform.ee>; staff <staff@lists.reform.ee>; Martin Kukkk <martin@reform.ee>; Paul-Eerik Rummo <Paul-Eerik.Rummo@

riigikogu.ee>; Eesti Reformierakonna fraktsioon <Reformfr@riigikogu.ee>
Cc: "andrus.umboja@joelahtme.ee" <andrus.umboja@joelahtme.ee>
Sent: Thursday, May 30, 2013 3:30 PM

Subject: Re: Vs: homme Eesti Ekspress

tere kõigile,
See, mis Lääne-Virumaal on juthunud, on enneolematu provokatsioon. Olen 3 viimase päeva jooksul püüdnud saada selgust. Rääkinud arendusjuhi ja PKO juthidega. Seni mõistliku seletust ei ole. Reimo peaks olema hetkel Rakveres. Mina tulen homme Eestisse ja saan ka ise asjaga tegeleda.

Igatahes on praeguse seisuga minu juhatuse liikmeksolek selge kahtluse all, kui võrd sisehääletusel on aset leidnud rikkumised.

Kristiina

From: Aarne Veedla
[mailto:aarne@reform.ee]
Sent: Thursday, May 30, 2013 8:30 PM

Subject: Vs: Vs: homme Eesti Ekspress

KAPA[®]
ROCK 2013
 HEA MUUSIKA PIKNIK

8. JUUNIL
KOHILAS
 TOHISOO MÕISAPARGIS

BIRGIT ÕIGEMEEL
EPLIK JA ELIIT
ANIMAL HU?
NEOGEEN
VANE
SÕPRUSE PUIESTEE
ROHKE DEBELAK

VAIKO
FRANKIE
MERWIS
NEVESIS
SIBYL
THE SOUND POETS

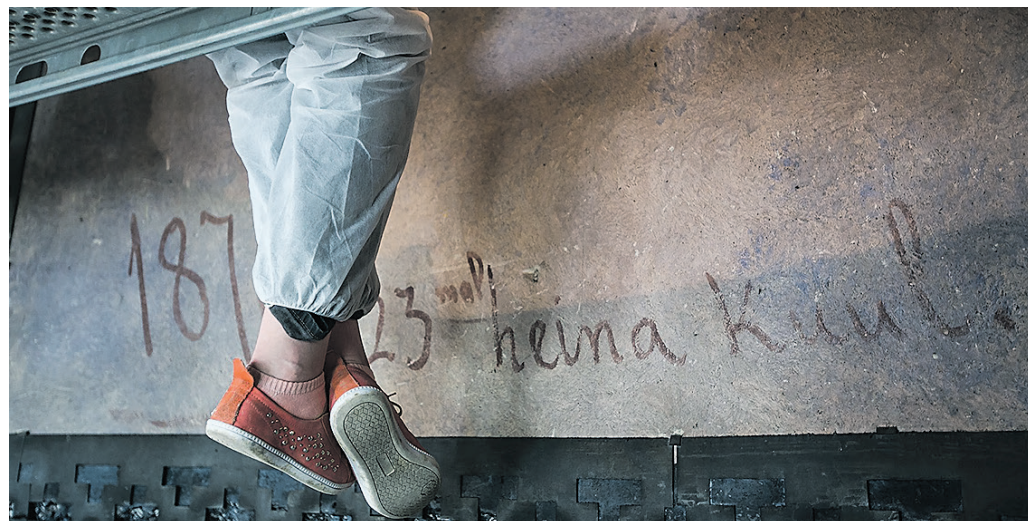
www.kaparock.ee
 PÄEVA JUHT KELL 12:00

Maali restaureerijaid juhendav Hilka Hiiop ütleb, et restaureerimisel järelleandmisi ei tehta ja kui vaja, töötatakse ööpäev läbi. Selle juures peab aga ettevaatlik olema, kuna värv pudeneb kergesti. Jalad üle ääre kõikudes peavad tudengid tähelepanelikult vaatama, et Köleri signatuuri vastu ei puutuks.

Fotod: Hendrik Osula

Kaarli kirikus restaureeritakse Köleri 130 aastat puutumata olnud freskot

Reportaaž

Piia Puuraid
reporter

130-aastaselt maalilt tolmukihi eemaldamine on aeganõudev, sest iga tugev liigutus pühiks maha ka värvi.

„Kui kõrge see olla võiks?” hõikab kõrgete tellingute ees maali pearestaureerija Hilka Hiiop lae all olevatele tudengitele. Mõned ütlevad, et ei julge pakkuda, kuid kostub ka arg-

lik „14”. „Lepime siis kokku, et tellingud on 14 meetrit kõrged,” ütleb Hiiop.

Täpselt nii kõrgele lae alla tuleb turnida, et maalile ligi pääseda. Tallinna Kaarli kiriku päriliks peetav Johann Köleri fresko „Kutsuv Õnnistegija” on muutmata kujul seisnud juba 130 aastat. Nüüd eemaldavad seitse kunstiakadeemia muinsuskaitse ja restaureerimise osakonna endist ja praegust tudengit Hilka Hiiopi juhendamisel sellist tolmude esemega, mis meenutab väikest švammi. „Pintsliga ei saa pühkida, sest muidu pühiksime me ka värvi maha,” kirjeldab Hiiop aega-

nõudvat tööd. Tolmu suurest kogusest annab märku ka nurgas seisev kollane tolmuimeja. „Kuna kirik asub suure liikluskõrge keskmes, siis ringleb siin meeletult tolmu ning eriti just maali ümber ventilatsioonivas,” selgitab Hiiop. Maali kallale tolmuimejaga tema sõnul aga kindlasti ei asuta.

Köleri sõrmejäljed

Hiiopi sõnul ei ole restaureerimise eesmärgiks vana maali muutmise, vaid maali pika ja kireva ajaloo säilitamine. Hiiop näitab pragusid, mis maali äärtest tsesse jooksevad. „Nendega oli legend, et väidetavalt

tekisid need pärast 1940. aasta pommitamist, aga me uurisime 1923. aasta pilti ja seal olid need ka täiesti olemas,” selgitab Hiiop. Pragusid lähemalt uurimas käinud inseneri arvates on need tekkinud aga värvi kuivamise käigus. „Ma küll küsin inimestelt, et kas on mõtet neid kinni mätsida, aga arvan, et need on nii olnud ja peavad ka jääma.”

„Meie juhendaja ütleb, et Kölerit võib võrrelda Michel-angeloga,” räägib lae all maalilt aeglaselt tolmu pühkiv kunstiakadeemia magistrant Kristina Aas. Tööpööst – Hiiopi silmad säravad sellest rää-

kides eredalt. „Siin on Köleri näpujäljed, siin pintsliväljed,” seletab ta. Samal hetkel kostub mitu järjestikust mütsatust. Pineva hetke lõpetab paar tellingu vahet altpoolt tulnud teade, et kukkus istumise all olnud penoplasti tükk. Kristina Aas nendib, et õpingute alguses tekitas nii kõrgel töötamine kõhedust, kuid nüüd on sellega harjunud. „Me küll enne mängisime „kivi-kääririd-paber” ning see, kes kaotas, pidi siia kõige kõrgemale tulema, sest siin ikka õõtsub,” lisab ta.

Restaureerimisega loodetakse lõpetada 20. juuniks. ●

Inspiratsioon külamehelt?

Johann Köler (1826–1899) oli esimene eesti soost professionaalne maalikunstnik ja rahvusliku maalikoolkonna rajaja. Altarimaal Kaarli kirikus valmis kümne päevaga 1879. aastal. Kristuse eeskujuks võttis kunstnik Bertel Thorvaldseni Kristuse kuju Kopenhaageni Jumalaema kirikus. Legendi kohaselt võib eeskujuks olla ka Köleri nooruses maalitud külamees, keda kutsutakse Villuks.

Pärnu pubipõlengu kustutamiseks hädavajalik redelauto oli katki ja asendus toodi Tallinnast

Pärnu päästekomando rikkis sõiduki asendusautot tuli pealinnast oodata mitu tundi.

Erik Rand
uudised@epl.ee

Möödunud reedel põles Pärnu pubi Viies Villem, mille kustutamiseks vaja läinud redelauto oli Pärnu päästekomandol parasjagu remondis. Tallinnast kutsutud sõiduk jõudis aga sündmuskohale paar tundi hiljem kui päästjad ise.

„Antud sündmus oli halbade juhuste kokkulangemine. Pärnu redelauto oli rikke tõttu arvest maas ning süttis hoone, mille kustutamiseks oli vaja ka redelauto,” ütles päästameti pressiesindaja Annika Koppel. Ta lisas, et redelauto maksab ligikaudu 500 000 eurot ja seetõttu ei ole remondis oleva redelauto asendamiseks midagi võtta, kui see katki on. Seega peab abi kutsuma mujalt.

Päästameti hinnangul esineb sarnaseid kokkussattumusi harva ning seetõttu pole eriotstarbelist autot majanduslikult

mõistlik lihtsalt tagavaraks hoida. „Tehnilisi rikkeid juhtub, kuid loodetavasti tulevikus on meie masinapark töökindlam ning modernsem,” sõnas Koppel.

Tehnika on vananenud

„Eesti riik ja selle asutused saavad opereerida selle tehnikaga ja ressursiga, mida eelmisel aastatel on olnud võimalik maksumaksjatelt riigi eelarvesse kogunenud raha eest soetada,” tõdes siseministeeriumi päästepoliitika asekancler Hannes Kont Pärnu sündmuse kommenteerides.

Ta rõhutas, et kui üks uus redelauto maksab umbes pool miljonit eurot, siis ei ole olemasoleva tehnikat riskasutuses midagi erakordset. „Praeguseks on olemasolev tehnikavananenud kriitilise piirini ning 2014. aasta eelarvest taotleme summat muu hulgas kuue uue redelauto soetamiseks,” ütles Kont.

Päästametil on kokku kaheksa redel- ja tõstukautot. Nende asumine on planeeritud tulenevalt piirkondlikest riskidest, milleks on näiteks nelja- ja rohkema korruseliste hoonete paljusid piirkonnas. ●

Pärnu pubi Viies Villem pärast põlengut.

Foto: Ago Tammik

Õiguskantsler avastas väljasaatmiskeskusest tõsiseid rikkumisi

Harku väljasaatmiskeskuses on mitmeid probleeme, üks neist on näiteks ülerahvastatus.

Foto: Priit Simson

Arstiabi saamiseks otsiti abi Google Translate'ilt, hamba väljatõmbamiseks suruti aga käed raudu.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epl.ee

Selle aasta aprilli alguses ilmus Eesti Päevalehes artikkel „Appihüüe Harku väljasaatmiskeskusest: oleme kui elavas põrgus”, milles illegaalsete immigrantide juhtfiguur rääkis avameelselt keskuses tarvitatud vägivallast ja avalikust abipalvest õiguskantslerile. Kinnipeetavate palvekirja järel käisid õiguskantsleri büroo nõunikud sel kevadel kokku neli korda väljasaatmiskeskust kontrollimas ja nüüdseks on valminud ka õiguskantsleri büroo aruanne. Aruandest ilmneb, et väljasaatmiskeskuses on tehtud mitmeid rikkumisi. Nende seas

das, et vietnamlaseid ei saa kiiresti kodumaale tagasi saata, sest isegi kui nad tahavad vabatahtlikult tagasi minna, on Eesti väljastanud nende kohta sundtäidetavad lahkusmisettekirjutused, mida pole võimalik kehtetuks tunnistada. Ühtlasi aga kehtib Euroopa Liidu direktiiv, mis sellist vastuolu taunib. PPA esindaja selgitas õiguskantslerile, et PPA on teadlik, et direktiivi nõudeid Eestis ei järgita, aga Eesti seaduse puhul on tegevist ametnikele kohustusliku käitumisjuhise. Õiguskantsler meenutas väljasaatmiskeskusele, et Euroopa seadused on Eesti seadustest ülemad.

Konfliktid keskuses

Kontrolli käigus selgus veel, et keskuses on probleeme turvalisusega ja väljasaadetavate vahel esineb konflikte ja kalaleitunge. Väljasaatmiskeskuse esindajad põhjendasid, et vägivaldajuhtumid tulenevad sellest, et keskuses on palju kinnipeetavaid. Õiguskantsler leidis aga kontrollkäigu aruandes, et sellegipoolest peaks väljasaatmiskeskus kinnipeetavaid paigutades arvestama sellega, et ei tekiks rahvustel põhinevaid konflikte. Õiguskantsler soovitas PPA peadirektorile tagada keskuse eluosakondades ka pidev mehitatud valve, mis aitaks konflikte ära hoida või võimaldaks kohe sekkuda.

Ravivaldkonnas leidis õiguskantsler ka teisi puudujääke. Näiteks pidid vietnami

keele tõlkide nappuse tõttu üks vietnamlasest patsient ja arst suhtlema omavahel Google Translate'i abil. Samuti selgus, et väljasaadetavatele ei maksta kinni hambaravi ja mis tahes hambaprobleemide korral – kui väljasaadetaval endal raha pole – tõmmatakse hammas lihtsalt välja. Õiguskantsler leiab, et väljasaatmiskeskuse elanikud peaks saama vajadusel tasuta hambaravi.

Lisaks tekitas õiguskantsleris küsimusi ka käeraudade kasutus. Nimelt selgus, et käeraudu kasutatakse enamasti siis, kui väljasaadetavaid on vaja viia keskusest välja kas asju ajama või arsti juurde. Käeraudade kasutuseks annab loa väljasaatmiskeskuse juhataja, kuid väljasaatmiskeskuses ei langetata otsust iga konkreetse juhu puhul eraldi, vaid kasutatakse tüüp põhjendusi. See on õiguskantsleri hinnangul kaasa toonud tõsiseid rikkumisi – näiteks pandi kaheks tunniks käeraudu 20-aastane tütarlaps, kes hambaarsti juurde viidi. Seejuures hoiti teda raudus ka hamba väljatõmbamise ajal. ●

KOMMENTAAR

Käeraudu kasutatakse ravi ajal arsti soovil turvaabinõuna

Toomas Kuusk

PPA migratsiooni järelevalve büroo juhataja

„Väljasaatmiskeskuses on lubatud kasutada käeraudu põgenemise vältimiseks ning turvaabinõuna nt isiku agressiivsuse korral. Käeraudade kasutamise õigust ja vajalikkust hindab alati ametnik. Meditsiiniprotseduuride ajal ei kasutata käeraudu, välja arvatud juhul, kui seda soovib arst enda julgeoleku tagamiseks.

Tõlkide küsimus on Eestis vähelevinud keelte puhul väga terav. Vietnami keele tõlke on Eestis väga vähe ja neil on oma töö. Tõlkimist tehakse oma töö kõrvalt. See ei ole võimalik tagada, et tõlk oleks olmeprobleemide lahendamisel alati saadaval või siis meditsiinilise läbivaatuse juures. Mõistame õiguskantsleri seisukohta, kuid tõlke tagamisel on peamiseks probleemiks tõlkide vähesus.”

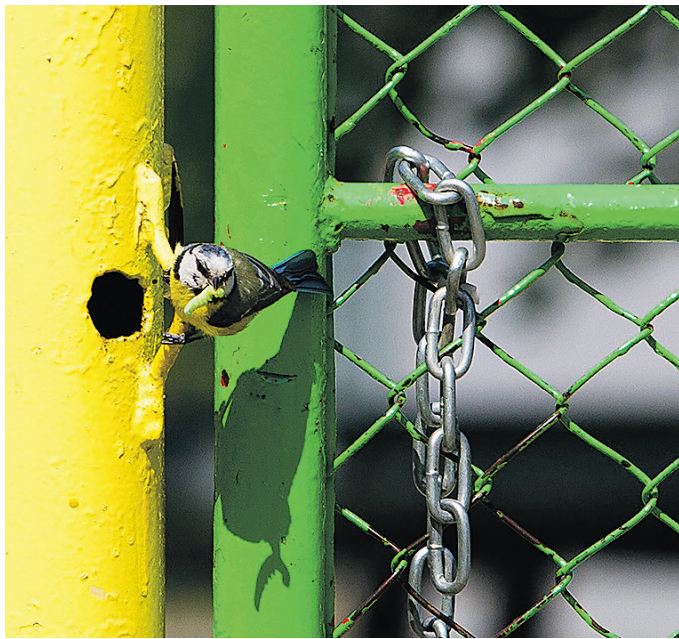
Neli kuud Harku keskuses

Ligi 30 Vietnami illegaali tabati Võrumaa metsadest tänavu veebruari alguses.

Osa neist, kel oli Venemaa viisa, saadeti kohe ka tagasi Venemaale, kuid 7. veebruaril jõudsid Harku väljasaatmiskeskusse 19 Vietnami kodanikku,

kellel polnud dokumente ei Eestis ega Venemaal viibimiseks.

Migratsiooni järelevalve büroo juhataja Toomas Kuuse kinnitusele on neist kaks praeguseks välja saadetud, kuid ülejäänud 17 ootavad endiselt väljasaatmiskeskuses.

Fotod: Siim Solman

Sinitihane tegi pesa lasteaia väravaposti

Rapla lasteaia Naksitrallid raudaia sisse on endale pesa teinud sinitihane. Näis, et linnuke oli pildi tegemise ajal

ametis toidu pesa viimise, mis annab alust oletada, et posti sees võib olla ka pisi-peret. Delfi

IRL-i linnapeakandidaat Pärnus on Andres Metsoja

IRL-i Pärnu linna osakonna juhatus valis kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste esinumbriks ja Pärnu linna-peakandidaadiks ühehäälselt Andres Metsoja.

„Näen Pärnut atraktiivse elujõulise linnana, mis toimib tõmbekeskusena lokaalselt ja Läänemere ruumis,” ütles Metsoja. Ta sõnas, et soovitud arenguteks tuleb edasi liikuda Suur-Pärnu kontseptsiooniga ning tagada sellega teenustekompleks ja elukeskkond, mis tõmbaks elanikke ja ettevõtteid. „Märgusõna-

deks on panustamine tulubaa- si suurendamisse, avatus koostööle ja elukvaliteedi tõstmise.” ütles ta.

Tervikliku valimisplatvormi ja valimisnimekirja esitab IRL-i Pärnu linnaosakond kinnitamiseks augustis toimuvale üldkogule. Eelseisvatel valimistel on eesmärgiks saavutada valimisvõit ja üheksa kuni üheteistkümnepäevane esin- datus volikogus.

IRL-i Pärnu linnaosakonna juhatuse koosolek oli esmaspäeval ja sellest võttis osa seitse juhatuse liiget. ● Delfi

SaloCenter

Narva mnt 9
www.SaloCenter.ee

KOOLINOORTE ÜLIKONNAD
nii müük, kui laenutus.

Too see reklaam meile ja saad ülikonda ostes või laenutades -20%

Stipendiumidele ei jätku tudengeid

Foto: Jassu Hertsmann

Stipendiumi saanud Jaanika Pöld on tiikidega sina peal – ta õpib Tartus veekogude ökoloogiat.

Eesti üliõpilastele makstavaid stipendiume on nii palju, et riik ei jõua neid ülegi lugeda.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Nädala eest kirjutas Eesti Päevaleht USA fondi murest, et eestlased tunnevad nende praktikastipendiumide vastu liiga vähe huvi. Seepeale vaatas Eesti Päevaleht stipendiumide olukorda Eestis laiemalt – selgus, et eri stipendiumifonde on nii palju, et täit ülevaadet nende hulga ja mitmekesise kohta pole ei riigil ega ülikoolidel. Seejuures muutuvad stipendiumid üha spetsiifilisemaks ja neid tuleb üha juurde.

„Iga suvaline inimene võib otsustada kedagi toetada – ja ongi stipendium olemas,” ütles stipendiumeid vahendava sihtasutuse Archimedes kommunikatsioonijuht Eero Loonurm. Seda näitab kasvõi Tartu ülikooli sihtasutuse stipendiumide loetelu, millest suure osa moodustavad nimelised mälestusstipendiumid, aga ka asutuste – näiteks Playtech või KMPG – ühekordsed toetused.

Väliseestlaste toel

Milliseid tingimusi stipendiumi saamiseks täita tuleb, oleb fondi eripärast. Näiteks makstakse sageli toetust konkreetse eriala või teadussuuna tegelevatele tudengitele, näiteks rakubioloogidele või eesti murdeid uurivate üliõpilastele, aga ka valdkonnaüleselt. Enamasti on toetus ühekord-

ne ja makstav summa on 1000–2000 eurot. Seevastu doktorantidele teadustööks makstavad summad võivad ulatuda ka kümnete tuhandete eurodeni.

Paljud stipendiumid pärinevad väliseesti fondidest ja aastaid makstud toetused on tudengite hulgas populaarsed. „Saame aastas avaldusi paarisaja ringis, vahel lausa neli-sada, stipendiumi maksame

„Tudengid justkui ei julge kandideerida, mõtlevad, et mis nüüd mina.”

aga umbes 25-le,” ütles Ivar Odrats, kes on juba 13 aastat Eesti tudengitele toetust maksva Estonian-Revelia Academic Fundi juhatuse liige.

Sarnaselt Revelia fondiga toetab tudengeid teiste seas ka Eesti üliõpilaste toetusfond USA-s ja Ülemaailmne Eesti

Kesknõukogu. Esimese toel sai mullu 1500-dollarise ühekordse stipendiumi ligi sada tudengit, kelle seas oli ka Tartu ülikoolis veekogude ökoloogiat õppiv Jaanika Pöld.

Huvi võiks olla suurem

Põllu hinnangul on kandideermise juures oluline enesemüümise oskus. „Kui sa ise ennast kiita ei oska, siis ei oska seda ka keegi teine teha,” ütles ta. „Aga usun, et loeb ka õppetöö väline aktiivsus – peaaegu kõik on ju ülikoolis tublid, aga olen ka kooliväliselt erinevates projektides kaasa löönud, käinud koolides rääkimas looduskaitsest ning osalenud talgutel.”

Ehkki nimetatud väliseesti stipendiumide puhul on tudengite huvi suur, nentis Tartu ülikooli sihtasutuse tegevjuht Triin Vakker, et on konkreetseid stipendiume, kus võiks kandideerijaid olla rohkem. „Tudengid justkui ei julge kandideerida, mõtlevad, et mis nüüd mina,” märkis ta. ●

Välisõpingute toetust tasub küsida ka keskmiste õpitulemustega

Ehkki on stipendiume, kus saavad määravaks õpitulemused, ei tähenda see, et keskpäraste tulemustega tudengid peaksid lootuse kaotama. Näiteks vahendab sihtasutus Archimedes välisõpingute toetuseks Kristjan Jaagu ning Dora stipendiume. Archimedese mobiilsusbüroo juhataja Carmen Raudsepa sõnul on nende puhul eelmise õppetase hinnetest olulisem tudengi

motivatsioon, koostöö juhendajaga ja oskus ära põhjendada, miks tal on vaja minna välisülikooli ja miks seda eriala ei saa Eestis õppida. „Sageli ollakse aga soovitus- ja motivatsioonikirjas liiga üldsõnaline – kirjeldatakse üldsõnaliselt, et tegu on tubli inimesega, ent kõik kirjutatu peaks seostuma võimalikult täpselt välisülikooli ja seal tehtava teadustööga,” selgitas ta.

Lasnamäel tappis tundmatu mees relvaga noore mehe

Üleeile, 3. juunil kella 21 ajal tulistas mees Lasnamäel Lii-kuri tänaval Vana-Kuuli bussipeatuses 21-aastast noormeest, kes suri hiljem haiglas. Esialgsel andmetel ei olnud tulistaja ja ohver omavahel tuttavad ja tulistamise motiivid on ebaselged, teatas politsei.

Võimalik tulistaja oli umbes 170 sentimeetri pikkune tugeva kehaehitusega 50–60-aastane mees. Tal oli ümar nägu ja hallikas habe. Võimalikul tulistajal oli peas tume müts, ees suured prillid, seljas hall suvejope ja ta kandis musta õlakotti.

Sündmuskohal viibinud inimesed rääkisid Delfile, et bussipeatuses olnud paari juurde oli tulnud mees, kes sõnagi lausumata sihtis kärbi-kuga umbes 20-aastasele noormehele pähe ja vajutas pääs-

Vana-Kuuli peatusesse jäeti mälestuseks lilli. Foto: Eero Vabamägi

titkule. Pärast veretööd jooksis tulistaja bussipaviljoni taha metsatukka. Nutvat tütarlast märganud mööda sõitnud politseipatrull hakkas põgenenud kurjategijat otsima. Politsei palub kõigil, kes

võivad teada võimaliku tulistaja isikut ja tema asukohta või nägid kirjeldatud meest esmaspäeva õhtul Lasnamäel liikumas, anda sellest teada telefoninumbritel 517 9643, 511 9902 või 110. ● Risto Vesikioja

Mustpeade maja avab suvel külastajale ukse

Tallinna vanalinnas Pikal tänaval asuv Mustpeade maja on teist aastat suveks külastajatele avatud.

15. sajandil valminud hoonet, kus praegu tegutseb Tallinna filharmoonia ja kuhu tavapäraselt külalisi niisama maja kaema ei lubata, külastas möödunud suve jooksul umbes 40 inimest päevas.

Samaväärse külastajate arvu ni loodetakse jõuda ka tänavu. „Sellist nii hästi säilinud kesk-aegsete ruumidega maja Tallinna vanalinnas küll ei ole, see on hea koht uudistamiseks ja mõtisklemiseks,” ütles Tallinna filharmoonia produtsent Heili Vaus-Tamm.

Majaga tutvumiseks on tarvis osta kaheeurone, kuni

16-aastastele koolilastele üheeurone pilet. Kohapeal saab soetada ka kunstiajaloolase Jüri Kuuskemaa koostatud bukleti, millest saab teada iga saali ajaloo ja arhitektuursete detailide kohta.

Mustpeade maja ei ole siiski kogu aeg külastajatele avatud. Kuna majas toimuvate kontsertide ja muude sündmuste kava on tihe, on kõige täpsem info maja lahtioleku kohta leitav Mustpeade maja kodulehelt (www.mustpeademaja.ee). ● Piia Puuraiaid

Venemaa Föderatsiooni Kultuuriministeerium
Venemaa Föderatsiooni Teatriliit

Eesti Vabariigi Kultuuriministeerium
Tallinna Linnavalitsus

Festival «Zolotaja Maska» (Moskva)
MTÜ ART-Fortius

ЗОЛОТАЯ
МАСКА
В ЭСТОНИИ

TEATRIFESTIVAL KULDNE MASK EESTIS 2013
14.-24.OKTOOBER

14. ja 15. oktoober Rahvusoper Estonia 19.00	Oleg Tabakovi Teater, Moskva AASTA, KUI MA EI SÜNDINUD Viktor Rozovi näidendi «Metsise pesa» ainetel
16. ja 17. oktoober Teater NO99 19.00	Noore vaataja teater, S.-Peterburg DELHI TANTS Ivan Vöröpajev
18. ja 19. oktoober Teater NO99 19.00	A. Puškini nimeline teater, Moskva EMA PÖLD Tšingis Aitmatovi jutustuse ainetel
21. ja 22. oktoober Rahvusoper Estonia 19.00	F. Volkovi nimeline draamateater, Jaroslavl NIMETU Antov Tšehhov
23. ja 24. oktoober Vene Teater 19.00	Väike Draamateater – Euroopa Teater, S.-Peterburg SALAKAVALUS JA ARMASTUS Friedrich Schiller

KÕIKIDEL ETENDUSTEL ON EESTIKEELNE SÜNKROONTÕLGE

www.piletilevi.ee / www.goldenmask.ee / facebook.com/KuldneMaskEestis

MOSKVA LINNAPEA VÕIB TAGASI ASTUDA

Vene meedias kirjutati eile, et Moskva linnaapea Sergei Sobjanin (pildil) võib tagasi astuda. Juhul kui see juhtub, korraldatakse ennetähtaegsed valimised, mis peaksid toimuma 8. septemb-

ril. Vedomosti andmeil võib selle taga olla, et võimud kardavad konkureerida ühenduse Kodaniku Platvorm liidri Mihhail Prohoroviga, kes on rääkinud oma linnaapea-ambitsioonidest. ERR

TÜRGI ASEPEAMINISTER PALUS RAHVA EES VABANDUST

Esialgsed meeleavaldused İstanbuli pargi ümberehitamise vastu olid õiglased ja legitiimsed, mõnis eile Türgi asepeaminister Bülent Arınç. Ta palus vabandust nende ees, kes on

keskkonnakaitse pärast muretsmise tõttu kokkupõrgetes politseiga viga saanud. Pargi kaitseks korraldatud meeleavaldustest on välja kasvanud viis päeva kestnud rahutused. Delfi

Wikileaksile lekitaja võib minna 150 aastaks vangi

Foto: AFP/Scanpix

USA sõdur on end tunnistanud süüdi rohkem kui 700 000 saladokumendi Wikileaksile edastamises.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Sel nädalal alanud sõjakohus reamees Bradley Manningu üle päädib tõenäoliselt augusti lõpus tema süüdimõistmisega USA salastatud sõjaliste ja diplomaatiliste dokumentide lekitamises. Teadmata on üksnes vanglakaristuse pikkus.

Praegu 25-aastane Manning võttis süü osaliselt omaks juba veebruaris. Ta tunnistas, et kogus ja edastas 2009. aasta novembrist 2010. aasta maini digitaalset infot Wikileaksile. Sel ajal töötas ta luureanalüütikuna USA sõjabaasis Bagdadi lähedal, kus tal oli ligipääs USA sõjaväe ja valitsusasutuste salastatud andmebaasidele. Manning salvestas neist suures koguses infot, mis puudutas sõjapidamist Iraagis ja Afganistanis, ning USA saatkondade diplomaatilisi memosid.

Kokku tunnistas Manning end süüdi kümnes 21 süüdistusjuhtumist, mis talle on esitatud. Süüdimõistmise korral saanuks ta maksimaalselt 20-aastase vanglakaristuse, kuid prokurörid sellega ei lepinud ja viisid asja sõjakohtusse. Kõige tõsisemaks süüdistuseks on vaenlase aitamise ehk peamiselt luure- ja muude salastatud andmete kättesaadavaks tegemine al-Qaidale ja teistele terroriühendustele. Selle eest on võimalik eluaegne vangistus ilma armupalumise õigusest, kõigi süüdistuste eest kokku aga võiks Manningu saata trellide taha koguni 150 aastaks.

Üks kohtunik otsustab

Kohtuprotsess toimub Washingtoni lähedal Fort Meade'i baasis ilma vandekohtuniketa, nagu Manning soovis. See on tema saatus kohtuniku, kolonel Denise Lindi, aga ka kolme süüdistaja ja kolme kaitsja käes. Väikeste vahegaadega on protsess kavandatud kolme kuu pikkuseks. Prokurörid kavatsevad kutseta välja üle 140 tunnistaja.

Vähemalt 24 puhul, kelle hulgas on kõrgemad sõjaväelased, luurejuhid ja suursaadikud, on kohus andnud loa

Reamees Bradley Manningul (keskel) oli esmaspäeva õhtul seljataga esimene kohtupäev.

konfidentsiaalseteks tunnistusteks. Neli tunnistajat jäävad praktiliselt täiesti tundmatuks – nende kuulamise ja küsitluse ajaks viiakse istung üle teadmata kohta ning neil lubatakse anda tunnistusi maskeeritult. Tõenäoliselt on vähe-

Peab tõestama, kas Manning edastas terrorirühmitustele luureinfot teadlikult.

malt üks neist nende eriuksustest, kes osalesid Osama bin Ladeni tapmisega lõppenud operatsioonis.

Siiski ei ole nii mõnegi asjastundja meelest vaenlase aitamises süüdi mõistmine kindel või vähemasti on seda süüdistajatel raske saavutada. Kohtunik Denise Lind on eelistungite käigus ka viidanud, mida prokurörid kahtlemata tõestama peavad. Nimelt seda, et Manning edastas teadlikult al-Qaidale, Araabia poolsaare al-Qaidale ja veel ühele nimetatud terrorirühmitusele vajalikku luureinfot. Tõestama peab ka, et Manningul oli põhjust uskuda, et lekitatud

infot saab kasutada USA kahjustamiseks.

Eesmärk debatti ärgitada

Eelistungitel viitas Manning, et tema sooviks ei olnud USA kahjustamine, vaid hoopis moraalse palge parandamine. Dokumente lekitades tahtnud ta ärgitada laiemat debatti sõjaväe ja USA välispoliitika üle, veendumuses, et ameeriklased peavad teadma, mis sõda tõeliselt maksma läheb. Manningu kaitsja David Coombs

on kirjeldanud oma klienti kui humanisti, kes seab esikohale inimelu väärtuse ning on heade kavatsustega noor ja naiivne sõdur. Coombsi sõnul oli geist Manningul oli Iraaki saabudes probleeme seksuaalse orientatsiooniga ning sõjaga silmitsi sattumine tekitas temas konfliktseid tundeid. Süüdi mõistmisel on tal võimalus kaevata edasi relvajõudude apellatsioonikohtusse. Kui see ei võta asja arutada, on otsus jõustunud. ●

Obama sõda lekitajatega

Enne Barack Obama ametiaega oli föderaalvalitsus üksnes kolmel korral kasutanud 1917. aastast pärit spionaažiseadust, mis kriminaliseerib riigikaitset puudutava salajase info lekitamise. Obama ajal on aga selle Esimese maailmasõja aegse seaduse alusel esitatud lekitamissüüdistus kuuele isikule, sealhulgas Manningule.

NSA töötajat Thomas Drake'i süüdistati info lekitamises eriteenistuse jälgimisprogrammi kohta, hiljem süüdistusest

loobuti. FBI lingvist Shamai Leibowitz mõisteti 20 kuuks vangi, kuna ta lekitas FBI salvestised Iisraeli diplomaatide vestlustest Iraani teemal. Kohtuprotsess on käimas välisministeeriumi analüütiku Stephen Kimi ja CIA töötaja Jeffrey Sterlingi üle, mõlemat süüdistatakse info lekitamises. Kaks ja pool aastat vangistust sai CIA töötaja John Kiria-kou, kes avalikustas terrorismis kahtlustatavate piinamislaadsed ülekuulamiseetodid ja ka ühe sellega seotud CIA töötaja nime.

Riigikogu ajab Brüsseli ees selja esimest korda sirgu

Foto: Martin Dremļjuga

Rahvaesindajad plaanivad esitada ametliku protesti EL-i direktiivi eelnõu vastu.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

Üheksa aasta jooksul, mil Eesti on Euroopa Liidu liikmeks olnud, pole riigikogu veel kordagi astunud sellist sammu, millega nüüd esmaspäeval algust tehti. Nimelt esitas üleile riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon suurele saalile arutamiseks eelnõu, milles väljendatakse ametlikult pahameelt Euroopa Komisjoni esitatud seadusandliku akti kava vastu. Kui eelnõu vastu võetakse – ja seda soovitakse teha kiirendatud korras juba 18. juunil ehk enne suvepuhkuse algust – lähetatakse protest Brüsselisse Euroopa Komisjoni presidendile José Manuel Barrosole ja praegusele EL-i eesistujariigile Iirimale.

Eelnõu, mis riigikogus pahameelt tekitas, on aprillis siseturu ja teenuste voliniku Michel Barnier'i avalikustatud kava. Kava määrab tulevikus 500 ja rohkema töötajaga ettevõtete kohustuse firma aastaaruandes praegu avaldatavale finantsteabele sinna lisada ka muud infot.

Ülereguleerimine

Ettevõtted peaksid Brüsseli kava kohaselt tulevikus kirjeldama oma tegevusest tulenevaid riske või saavutatud tulemusi, mis seostuvad keskkonnaga, töötajatega või sotsiaalsete mõjudega. Samuti peaksid nad hakkama eraldi koondama infot sellest, kuidas võideldakse inimõiguste eest ja korruptsiooni vastu. Eraldi nõutakse infot „juhataste mitmekesisusest” ehk siis naiste ja meeste tasakaalu kohta juhtorganites ja ka vähemuste esindatuse kohta.

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees, reformierakonda kuuluv Arto Aas ütles, et selliste nõuete kehtestamisega läheb Brüssel liiga kaugele. „Me tahame esitada selle kohta ametliku põhjendatud arvamuse, sest oleme veendunud, et Euroopa Komisjon tahab minna reguleerimisega liiga kaugele. Ülereguleerimine ei kahjusta mitte üksnes ettevõtlust ja majandust, vaid ka Euroopa Liidu mainet,” sõnas Aas. Parlamendi menetlusse esitatud otsuse

Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees Arto Aas.

eelnõu heidabki kokkuvõttes Euroopa Komisjonile ette, et direktiiviga üritab Brüssel tungida liigselt liikmesriikide mängumaale. Ettevõtluse reguleerimine on EL-i õiguse ja kohtulahendite järgi liikmesriikide endi pärusmaa.

Esmaspäevase algatuse puhul on ametlikku kõnepruuki kasutades tegemist parlamendi õigusega teostada EL-i seaduseelnõu nn subsidiaarsuskontroll. Ehk selgitada välja, kas EL peaks asja ise

Aas: Oleme veendunud, et komisjon läheb reguleerimisega liiga kaugele.

reguleerima või tuleks see jätta riigi enda otsustada. Kui parlament leiab, et EL-il pole tegelikult üht või teist ettepanekut vaja, siis võidakse kava vastu esitada ametlik protest ehk põhjendatud arvamus.

Eelnõu tuleb üle vaadata

Märtsis kirjutas Eesti Päevaleht, et kui teiste liikmesriikide parlamendid on kasutanud taolist õigust suhteliselt palju, siis riigikogu pole veel kordagi ühegi EL-i eelnõu vastu protestinud. Kui nüüd esitatud otsus vastu võetakse, on see esimene kord, kui Eesti rahvaesindajad EL-i seaduseelnõu ametlikult luubi alla võtavad. Euroopa Komisjonil tuleb eelnõu tagasi võtta ja üle vaadata, kui kolmandik EL-i parlamentidest esitab ametliku protesti. Praegu kaaluvad seda veel seitsme riigi rahvaesindajad. ●

a

ARVAMUS

PRIORITEETIDEST

Kirjutajate meelest on niisiis olemas ka kõrvalised, teisejärgulised prioriteedid, prioriteet number kaks, prioriteet number kolm, kümme jne – esmatähtsad asjad, mis aga on tähtsuse järjekorras siiski natuke tagapool, ei ole nii tähtsad. KEELETOIMETAJA **MARIS JÖKS** (ERR)

RASSISMIST

Kui inimene esineb rassistliku avaldusega, siis eeldab see uudise tegemist, aga kas ta on siis õige mees, esinemaks nunnu persooniloo peaosas? TOIMETAJA **RAIN KOOLI** (ERR)

REFORMIERAKONNAST

Meililist on kaotatud, sest see polnud juhitud, ja asendunud sisevõrgu foorumiga, kus osalus on tagasihoidlik. POSTIMEHE VASTUTAV PEATOIMETAJA **ANVAR SAMOST**

OJULANDIST

Me ei kuulnud 2009. aastal Ojulandilt midagi selle kohta, et silma- ja südamebussid on suitsukate pensionäride sujuvaks erakonda värbamiseks. RIIGITEADUSTE TUDENG **SANDER TAKIS** (PM)

KUIDAS ÜKS IDEE esile tõusis ja vaibus

Demograafilise vetsupoti lahkunud santehnikud

Andrei Hvostov

ajakirjanik

Rein Taagepera avaldas 2005. aasta 30. augustil Eesti Päevalehes üldsust raputanud artikli „Demograafiline vetsupott”. Kui mäletate, siis ta kirjutas, et nimetatud anum on kahe põhjaga ja august on võimalik välja rabeleda, kuid augu august enam mitte.

Autorit kiideti selle metafoori eest aastaid. Mis siis, et ta ei nimetanud lahendusi. Taagepera piirdus sellise mõttekäiguga: „Mida on vaja endas muuta? Vaja on loobuda möödahilimise nõksudest ja tõdeda, et eesti rahva püsimine on praegu suuremas ohus kui kunagi Nõukogude okupatsiooni ajal pärast suurküüditamiste lakkamist. Praegu on nii, nagu meilt küüditatakse igal aastal 7000 last. On vaja meeleeheidet selle pärast ja samal ajal ometi meelekindlust uskumaks, et suudame, kui kätte võtame.”

Möödunud on seitse aastat. Mingit „kätte võtmist” pole juhtunud. Arutlemised eesti rahva sündivuse üle on taandunud kahele mõttele.

Esiteks öeldakse, et eestlased kuuluvad rahvastikuarengu pioneerrahvaste hulka, kelle arengumudelit kordavad ülejäänud Euroopa ühiskonnad. Kõrgelt arenenud rahvad vananevad ja meie olemegi kõige staažikamad vananejad. Hõisakem! Meie panuseks pole mitte ainult Pärt ja Skype, vaid ka sündivuse (taand) arengumudel.

Krooniline ülekoormatus

Teiseks öeldakse, et ega need protsessid olegi mõjutatavad. Pole suutnud madala sündivuse probleemi lahendada meist suuremad, rikkamad ja targaamadki rahvad. See on nagu mingi loodusnähtus, nii et las ta olla (erandkorras võib põlastada meie naisi – igavesed sübariitlikud libud, kes ei täida oma bioloogilist kohust.)

Värskes ajakirjas Akadeemia on neli mahukat iibe-probleemidele pühendatud artiklit. Majandusteadlane Paul Demeny kirjutab artiklis „Sündimust soodustav poliitika” muu hulgas põhjustest, miks läänemaailmas ei taheta allapoole taastustaset langenud sündimusega tegelda: „Argitasandil vaevlevad demokraatlikud

valitsused peaaegu kõikjal kroonilise ülekoormatuse all. Mõte lisada sotsiaalpoliitika päevakavasse veel üks lahendamist ootav probleem – pealegi niisugune, mis paljude vaatlejate meelest kujutab endast viitsütikuga pommi riigi rahandusele – on vastuolus kõigi valitsuste püüdega vähendada oma kohustusi ja hoida riigieelarvet tasakaalus.”

Valitsused vaevlevad kroonilise ülekoormatuse all. Jätke see lause meelde.

Siinkirjutaja panuseks värs-

Probleeme ei tunnista, sest tunnistades tuleb pakkuda lahendusi ja neid ellu viia.

kes Akadeemias on artikkel „Narride laevaga inertsime-re lainetel”. Ma kirjutan lastele valimisõiguse andmisest. Meeldetuletuseks: valimisõiguse teostajaks oleks nende vanemad ja sellise korralduse tagajärjeks võiks olla see, et poliitikut hakkaks noortele peredele suuremat tähelepanu pöörama. Iive iibeks, aga nad tegeleks kasvõi tuhandete allpool vaesuspiiri elavate laste probleemiga. Kasvõi!

Laste valimisõiguse idee vastased on nimetanud ettepanekut intellektuaalselt huvi-

Illustratsioon: Hillar Mets

tavaks mõttekäiguks või ka lausidiotsuseks. Teeme korrektsiivi: värskes Akadeemias käsitletakse seda ideed ühe ja teise nurga alt neljas mahukas artiklis ja kuna tegemist pole vaegmõtlete ajakirjaga, siis teen ettepaneku eelnimetatud sildistused nüüd ja igaveseks unustada.

Esitan Akadeemia viimases numbris kokkuvõtte, kuidas on laste valimisõiguse propageerimine alates 2001. aastast edenenud. Ma ei loetle ideed toetajaid ega kirjelda eriti selle propageerimise edusamme.

Keskendun rohkem küsimusele, mis on lastele hääleõiguse andmise debati komistuskivideks. Kasutan siinkohal Demeny sedastust valitsuste ülekoormatusest ja laiendan selle kõikidele Eestis elavatele inimestele. Kaasa arvatud mina ja minu võitluskaaslased MTÜst Noor Eesti. (See on ühing,

mis tegeleb laste valimisõiguse kuulutamisega.)

Üks meie toetajatest, kes suudaks ja võiks kampaaniat vedada – sest tal on poliitiliste kampaaniatega kogemus –, vastas hiljuti minu sellesisulisele palvele, et ta on mõtetes küll meiega, kuid tal pole praegu maailma parandamiseks aega.

Pange tähele – tal pole aega tegelda sellega, mis on pikemas perspektiivis esmane! Ja nii me kõik: igapäevases olemusvõitluses on vaja maksta elektriarve, hankida kartulid ja talvepuud,

Vetsupott haiseb edasi. Santehnikud on hakanud tuletõrjujaks või ära läinud.

minna vastu uutele väljakutsetele, osaleda elukestvas õppes, leiutada Nokia ja Sampo, teha Eesti korda, hooldada kõrvaltubades ägisevaid tuhandeid väeteid ja põduraid...

Susisevad tõprad

Reformierakonna viimase kongressi üle on palju irvitatud. Andrus Kivirähk on seda lausa „võitjate kongressiks” nimetanud, sest reformikate targal juhtimisel on elu läinud paremaks ja lõbusamaks. Kivirähk: „Peaminister Andrus Ansipi väide, et hiljuti avalda-

tud Eesti inimarengu aruanne on ülistuslaul Reformierakonna poliitikale, pärineb aga otsekuulidusunest viibiva inimese suust.”

Nõidusuni? Tegelikult polegi Ansipil võimalik midagi muud väita. Öelda midagi vastupidist tähendaks probleemide möönmist. Seda tehes peab pakkuma lahendusi. Pakkudes lahendusi, tuleb hakata neid ellu viima. Aga tööd on niigi palju. Elektriarved, kartulid ja puud, taskaalustatud eelarve..., aeg-ajalt Meikarid ja Ojulandid, kellega tegelemine läheb juba uneaja arvelt.

Jürgen Ligi kunagine ütlus, et Meikar saatis oma paljastusega korda riikliku kuriteo, ongi just selles kontekstis mõistetav. Meil on üle pea kasvamas nii lokaalsed kui globaalsed, mikro- kui ka makrotasandi probleemid ja siis veel mingid tõprad susivad.

Otse loomulikult on Taagepera demograafiline vetsupott jäetud kusagile omaette haise-ma, sest santehnikud on hakanud tuletõrjujateks või läinud hoopis ära.

Ei jälgegi „rahvastikuarengu pioneerlusest”. Ometigi on vähemalt üks lahendus välja pakutud – laste valimisõigus. Igivana ettepanek. Pea sama vana kui parlamentaarne demokraatia Mandri-Euroopas. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

KUS INIMESI ja mööblit, seal kulumisjälgi

Igaühele üks taim!

Mari Rebane
ajakirjanik (ERR)

Vana-Lõuna tänaval valmiv uus kontorihoone toob statistikaameti töötajatele naeru läbi pisarate. Ühest küljest võib uues majas loota paremaid töötingimusi kui praeguses Endla tänava kontoris, teisalt on töötajatele teatatud, et senised toakaaslad – potitaimed, toalilled – tuleb pea kõik maha jätta. Esialgne plaan nägigi ette nende

kõigi hülgamist, aga töötajate protesti tõttu tohib nüüd laual siiski üks potilill olla, kuuldavasti küll ettekirjutatud suuruse ja poti värviga. Ja kui lill toakaaslastele või tööandjale ei sobi, võidakse kuulu järgi seegi eemaldada.

Kujundus kõige tähtsam

Ühe põhjusena toob statistikaameti kommunikatsioonijuht Anu Ots välja selle, et uues majas puuduvad aknalauad ja rendimööblit ei tohi kastmisveega rikkuda. Tal on õigus. Isegi siis, kui poti alla on paigutatud kaitsev taldrik, võib kastmisvesi ka kogenud kast-

jal alustassi servast üle voolata, kui näiteks tähelepanu hajub. Nii võib mööblit rikkuda küll, samamoodi nagu pastakas võib määrida, kohvitass jälje jätta, mapp lauale kukkudes kriimu teha, arvuti klaviatuur nihutades kuidagi kraapida. Ja nõnda edasi.

Üldiselt kipubki olema nii, et kus inimesi ja mööblit, seal kulumisjälgi. Seega oleks kõige otstarbekam statistikud üldse uude majja kolimata jätta, sest olulised ei paista nad niikuinii olevat. Mida muud arvata olukorrast, kus sisekujundus paistab olevat tähtsam kui töö ja inimesed, kes seda teevad. ●

TÜRGIST

Liigne vägivald, mida algul kasutati nende suhtes, kes tegutsesid austusest keskkonna vastu, on vää r ja ebaõiglane. TÜRGI ASEPEAMINISTER **BULENT ARINC** (REUTERS)

STREIKIDEST

Mina pole poolteise Türgis elatud aasta jooksul kuulnud valitsust nii avameelselt kritiseerinavat, kui seda praegu tehakse. TÜRGIS ELAV **HILLE HANSO** (ERR)

ROOTSIST

Ega Rootsi klassivõitleja ei ole eesti kunstnik või kirjanik, kes peab ellujäämiseks tööle minema. Multikultuuri õpetus väidab vastupidist. KIRJANIK **SVEN KIVISILDNIK** (ÖHTULEHT)

AJALOO LISED supelrannad sündigu uuesti

Tallinna vanim rand on Russalka taga

poliitik (SDE) ja ajaloolane

Juba mitmel aastal tekib suviti Russalka juurde mitteametlik supelrand. Vähesed teavad, et 19. sajandil asus sealsamas praeguse Russalka taga Tallinna kuulsaim supelasutus, kus veemõnusi nautisid ka Vene keisrikoja liikmed.

Vene impeeriumi esimene merekuurort alustas tegevust 1812. aastal Tallinna lähisel Kadriorus, kui Georg Witte avas lõbustus- ja kümb-lusasutuse oma Wittenho-fi (Wittenau) suvemõisas. Kadrioru pargi lähikonnas asunud kompleksi kuulusid 1814. aastal valminud võd-rastemaja koos tollakuuri ja hobusetalliga, samuti supel-majad mere kaldal.

Külastajaile pakuti sooje ja külmi mereveekümb-lusi naturaalselt või sipelgate, kaselehtede, kummeli, soolikarohu või muude metsarohutudega tembitult.

Kadrioru kui kümb-luskeskuse populaarsus kasvas hüppeliselt 1832. aastast, mil keiser Nikolai I kolm tütar käisid Tallinnas kuurortrivil. Aasta-aastalt muutus Kadrioru miljöö atraktiivsemaks ning suvine seltsielu glamuursemaks. Tallinnast sai Vene eliidi armastatuim merekuurort. Polnud see ju Peterburist väga kaugel.

Suvemuusika, seltskondlikud koosviibimised, tantsuõhtud, jalutuskäigud Kadriorus ja keskaegses vanalinnas, väljasõidud ümbruskonna (suve)mõisatesse ning looduskaunitesse kohtadesse said Tallinnas suvitamise lahutamatuks pärisosaks. Kadrioru kuldajastu kestis mitu aastakümnet. Langus algas 19. sajandi lõpus, kui

Foto: Gustav Schneider (1903), Eesti Filmi arhiiv

Foto: Hendrik Osula (2013)

tööstusrevolutsioon vähendas Tallinna mainet kuurortlinnana.

Täna on linnarahvas taasavastanud rannamõnu Russalka mälestusmärgi juures, mis kerkis vana supelasutuse naabrusesse 1902. aastal. Muide, skulptor Amandus Adamson kasutas Russalka inglise jaoks modellina poliitik Tiit Made vanaema.

Samamoodi on tallinlased asunud supelrannana kasutama liivariba Kalarannas, mis oli Nõukogude ajal kinnine laevatehase territoorium. Olen seal ka ise perega ujumas käinud, väga mõnus koht. Ka sel piirkonnal on oma kuulsusrikas minevik veemõnude pakkujana.

Armastatud rannad

Palju on räägitud vajadusest avada linnarahvale ja Tallinna külalistele seni suletud mereäär. Nii võiks linnavõim ja mereäärsete kinnistute omanikud kohalike inimeste algatusi supelrandade puhul Kalarannas ja Russalka juures toetada. Unikaal-

ne võimalus võtta keset linna rannas päikest ja käia meres ujumas lisaks Tallinnale kui turismilinnale kuulsust.

Tegelikkus on paraku keerulisem. Täna ei taha Kalasa-

Praegu tahab linnavalitsus rajada Russalka liivaranna asemele suure autotee.

dama piirkonna omanik senisest supelrannast eriti midagi kuulda. Linnavalitsus plaanib aga jätkuvalt rajada Russalka juurest mööda mereäärt Kalaranna poole suure autotee. Tõsi, ehitatava Põhjaviila

või uue nimega Reidi tee laius on aastatega mõneti vähenenud. Igatahes eraldaks selle rajamine tallinlased veelgi rohkem merest.

Tallinnas on praegu unikaalne olukord, kus planeerimisel või arendamisel on suur osa mereäärsest alast. Täna tehtavad otsused mõjutavad meie suhet merega võib-olla sajandeid. Nii tuleks lähtuda põhimõttest võimalikult vähe autosid ja võimalikult palju elu.

Lisaks kavandatavale rannapromenaadile peaksid tulevikus kuuluma Tallinna siluetti seniste suuremate randade kõrval ka väiksemad supelrannad. ●

Linn ei soosi

Tallinna linnavõim on korduvalt osutanud, et kuna Russalka monumendi juures jookseb randa Lasnamäe sademevee kollektor ja lähedal on ka sadam, siis pole Russalka rand ujumiseks

kõlblik. Peale selle on linnavalitsus osutanud, et kuna randa kasutab väike hulk inimesi, ei ole sinna rannainventari paigaldamine, rannavalve palkamine ja muu mõttekas.

Tallinna Linnaplaneerimise Amet

TEATAB

Teade detailplaneeringutest Tallinnas:

Tallinna Linnavalitsus otsustas 29. mai 2013 istungil:

1. korraldusega nr 743 –k:

algatada Varraku tn 14 krundi ja lähiala detailplaneeringu koostamine. Planeeritava maa-ala suurus on 10,62 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Tallinna linna omandis olevate maaüksuste jagamisel moodustada 4 ühiskondlike ehitiste maa või ärimaa, 2 üldkasutatava maa ja 4 transpordimaa krunti ning määrata ehitusõigus kuni 5 maapealse ja 2 maa-aluse korrusega jäähalli, ujula, võimlemishalli, hosteli- ja raamatukoguhoone ehitamiseks. Lisaks antakse planeeringus heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus.

1.1 Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Tallinna Linnaplaneerimise Amet (aadress Vabaduse väljak 7, 15198 Tallinn), koostaja on RAAM Arhitektid AI OÜ (aadress Põu mnt 10/Väike-Karja 12, 10148 Tallinn) ja detailplaneeringu kehtestab Tallinna Linnavalitsus (aadress Vabaduse väljak 7, 15198 Tallinn).

1.2 Mitte algatada Varraku tn 14 krundi ja lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eellinnangu põhjal ei ole detailplaneeringu koostamisel keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine vajalik järgmistel põhjustel:

1.2.1 detailplaneeringus ei kavandata eeldatavalt olulise keskkonnamõju tegevusi, sh näiteks tootmistevõimust, ulatusliku elamupiirkonna rajamist ega muud olulise keskkonnamõju ehitustevõimust, millega kaasneks keskkonnaseisundi kahjustumist, sh vee, pinnase, õhu saastatust ning olulist jäätmetekke ja müratsemete suurenemist;

1.2.2 lähtudes planeeringuala ja selle lähimbruse keskkonnatingimustest ja maakasutusest, ei põhjusta spordihoonete rajamine ning sihtotstarbeline kasutamine andud asukohas olulist keskkonnamõju. Tegevusega kaasnevad võimalikud mõjud on ehitusaegsed, nende ulatus piirneb peamiselt planeeringualaga ning avariiolekordade esinemise tõenäosus on väike, kui detailplaneeringu elluviimisel arvestatakse detailplaneeringu ja ehitusprojektide tingimusi ning õigusaktide nõudeid;

1.2.3 planeeringus kavandatav tegevus ei põhjusta looduskeskonna vastupanuvõime ega loodusvarade taastumisvõime ületamist, sest ala on juba inimtegevusest mõjutatud, kuid kuna Tondiraba on ökoloogiliselt väga oluline, tuleb planeeringulahenduse koostamisel arvestada alal ja piirkonnas esinevate loodusväärtustega ja elurikkusega;

1.2.4 Lasnamäe linnaosas Tondirabas avalikult kasutatavate ja sotsiaalobjektide alal asuval planeeringualal ei paikne kaitsealasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid. Planeeringualal võib esineda kaitsealasid liike, mistõttu on vajalikud ülevaadet ala linnustikust, taimestikust ning kahepaiksetest ja roomajatest. Kui planeeringu lahenduses arvestatakse kaitstavate liikide kasvukohtade ja elupaikade säilimiseks kehtestatud piirangutega, ei kaasne spordihoonete rajamisel olulist mõju kaitstavatele liikidele;

1.2.5 detailplaneeringu elluviimine ei avalda olulist mõju kõrghaljastusele, sest planeeringus ei likvideerita väärtuslikku kõrghaljastust. Spordihoonete ning parklate rajamiseks likvideeritakse vaid väheväärtuslikke lehtpuid ja –põsaid, ning kruntide uushaljastuse rajamiseks koostatakse haljastusprojektid;

1.2.6 detailplaneeringus kavandatava tegevusega ei kahjustata kultuuripärandit, inimese tervist, heaolu ega vara, sest planeeringus kavandatavad tegevused ei põhjusta olulist mürataseme ega õhusaaste suurenemist;

1.2.7 detailplaneeringu alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääreostust ning alal ei ole varasemalt toimunud tootmist ega muid keskkonnoahetlikke tegevusi, kuid arvestada tuleb planeeringualale varasemalt veetud ehitusprahi ja prügiga. Planeeritav tegevus ei avalda mõju veekeskonnale, kuna parklate sademevesi puhastatakse enne ühisvõrku juhtimist lokaalpuhastites ning rakendatakse maksimaalselt sademevee kohapeal käitlemist (immutamise pinnasesse, vee kogumine ning kasutamine maastiku kujundamisel ja haljastuse hooldamisel). Samuti tuleb arvestada asjaoluga, et planeeritav maa-ala paikneb põhjavee toitealal;

1.2.8 kavandatava tegevusega ei kaasne olulisel määral soojust, kiirgust ega lõhna teket, vähest valgusreostust tekib sise- ja välisvalgustusest ning sõidukite tuledest, vibratsiooni võib esineda hoonete ehitustööde ajal. Jäätmetekkega ei kaasne negatiivset mõju, kui hoonete ehitustööde käigus ja hilisemal ekspluateerimisel käideldakse jäätmeid vastavalt nõuetele;

1.2.9 detailplaneeringus kavandatav tegevus on kooskõlas Lasnamäe elamualade üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbega.

1.3 Lasnamäe Linnaosa Valitsusel korraldada detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks väljapanek ning avalik arutelu.

1.4 Detailplaneeringu algatamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise otsusega saab tutvuda Tallinna Keskkonnaametis, Harju tn 13, esmaspäeviti kella 14.00 kuni 18.00 ja neljapäeviti kella 9.00 kuni 12.00 ning Tallinna õigusaktide registris aadressil <https://oigusaktid.tallinn.ee/>.

2. korraldusega nr 744 –k:

algatada Mustakivi tee 13 kinnistu detailplaneeringu koostamine. Planeeritava maa-ala suurus on 8,53 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on ärimaa sihtotstarbega Mustakivi tee 13 kinnistule ehitusõiguse määramine kahe kuni 5 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega kaubanduskeskuse ärihoone ehitamiseks. Lisaks antakse planeeringus heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus.

2.1 Lasnamäe Linnaosa Valitsusel korraldada detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks väljapanek ning avalik arutelu.

3. korraldusega nr 745 –k:

algatada Kristiine linnaosas, 0,23 ha suurusel maa-alal Västriku tn 34 kinnistu detailplaneeringu koostamine. Detailplaneeringu eesmärk on Västriku tn 34 kinnistu jagamine ning ehitusõiguse määramine olemasoleva 2 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega elamu laiendamiseks, 2-korruselise kahe korteriga elamu ehitamiseks ja abihoonete rajamiseks. Lisaks antakse detailplaneeringus heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus.

3.1 Kristiine Linnaosa Valitsusel korraldada detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks väljapanek ning avalik arutelu.

4. korraldusega nr 746 –k:

algatada Valdeku tn 8a kinnistu detailplaneeringu koostamine. Nõmme linnaosas asuva planeeritava maa-ala suurus on 0,05 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on muuta elamumaa sihtotstarbega Valdeku tn 8a kinnistu sihtotstarve 100% ärimaaks ning määrata ehitusõigus kuni 2 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega ärihoone ehitamiseks. Lisaks antakse detailplaneeringus heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus.

4.1 Nõmme Linnaosa Valitsusel korraldada detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks väljapanek ja avalik arutelu.

5. korraldusega nr 747 –k:

algatada E. Vilde tee 91a, 91b, 101, 101a, 101b, 101c, 101d, 103a ja 103b kinnistute detailplaneeringu koostamine. Mustamäe linnaosas asuva planeeritava maa-ala suurus on 1,27 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on määrata E. Vilde tee 101 kinnistule ehitusõigus kuni 2-korruselise ärihoone (kaubanduskeskus) ehitamiseks ja E. Vilde tee 91a kinnistule ehitusõigus ärihoonet teenindava parkla rajamiseks. Lisaks antakse planeeringus heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus.

5.1 Mustamäe Linnaosa Valitsusel korraldada detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks väljapanek ja avalik arutelu.

Detailplaneeringutega saab tutvuda Tallinna planeeringute registris <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>

Vanad talud saavad kasutuse suvekodudena

Saaremaal Kaarma vallas on müügil niisugune talu, hind 15 000 eurot.

Foto: Oma Talu

Ostjat, kes kavatseks maale elama kolida ja talu pidama hakata, naljalt ei leidu.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Vanadest talumajadest saavad üldjuhul suvekodud – soovi leida maale näiteks talupidamiseks piisava maaga maja kuulevad maaklerid ostjatelt üliharva.

Pindi Kinnisvara/Eri Kinnisvara Valgamaa piirkonna maakler Hans Heinjäär mär-

gib, et alaliselt maale asumise soovi ei ole ta klientidelt kuulnud vähemalt paari viimase aasta jooksul. „Enamasti ostetakse maamaju suvekodudeks,” ütleb Heinjäär.

See, kas maja ümber on kaks või 0,2 hektarit maad, suvekodu ostja jaoks praktiliselt rolli ei mängi ja kinnistu hinda ei muuda. „Nii palju võib metsa olla, et oma metsast saab kaminasse puid,” märgib Heinjäär. Kõige olulisem on ikkagi maja seisukord.

Heinjäärve sõnul peab maakoduks sobival majal kindlasti krundil olema vool ja vesi,

Näiteid talude müügivalikust

●● Talukoht Saaremaal Kaarma vallas. Kolm vana hoonet, vesi pumbaga kaevust, elekter, 2 hektarit maad, millest enamik on mets. Hind 15 000 eurot.

●● Vana palkmaja Valgemaal Kaagjärve külas. Kõrvalhooned, 3,5 hektarit maad, kaev, elekter. Hind 12 000 eurot.

●● Palgist ja maakivist maja Võrumaal Muna külas. 3,7 hektarit maad. Krundil allikas, elekter. Hind 31 000 eurot.

viimati märgitu siis kasvõi õuel kaevus, mitte ilmtingimata toas.

Valgamaale võib vanema maamaja saada 20 000 euroga ning niisugune maja on sellises seisukorras, et sobib suvekoduks, kinnitab Heinjäär.

Küll on Heinjäärve sõnul ette tulnud juhuseid, kui suure maatükiga kinnistu ostab põllumajandus- või metsafirma, tundes huvi nimelt maa vastu. Sageli mõõdetakse metsa- ja/või põllumaa hoonetest lahku ning maja müüakse hiljem eraldi.

Ka maamajade müügile spetsialiseerunud OÜ Oma Talu juhatase liige Martin Ilja ütleb, et talumaju ostetakse suvekoduks. Ettevõtte alustas maamajade müügiga tänava kevadel ja kõik majad, mis on selle aja jooksul müüdud, on läinud suvekodudeks. „Üldjuhul huvitab ostjat hektar või poolteist maad, ega linnainimene suuremat sorti põllupidamisega tegelema hakka,” lausub Ilja, lisades, et sageli müüaksegi mets, põllumaa ja maja eraldi.

Ostja silmis võiks maamaja maksta 10 000–20 000 eurot ning sellised maamajad on Ilja sõnul tavaliselt heas seisukorras ja seal saab kohe suvitama asuda. „Piisab suuremast koristusest,” täpsustab ta. Maamajade vastu tuntakse Ilja sõnul üsna agarat huvi.

Ka 1Partner Kinnisvara Lõuna-Eesti piirkonna maak-

ler Margus Kelk kinnitab eelkõnelejate sõnu – maamajad ostetakse suvekoduks ning tihti leiab maa ja/või põllumaa eraldi ostja. „Aasta või poolteist tagasi oli meil klientid, kes ostsid Tartu külje alla Lukele maja ja kolisid sinna

elama, aga nad ei pidanud seal kuigi kaua vastu ning kolisid linna tagasi ja panid maja uuesti müüki,” meenutab Kelk ka üht teistsugusel eesmärgil ostetud maakodu, mis paraku alaliseks koduks ei saanud. ●

KLAASVAHESEINAD hinnad alates 75 €/m²	LOODUSKIVID hinnad alates 19 €/m²
ÖKOKAMINAD hinnad alates 121 €/kompl	AURUSAUNAD hinnad alates 598 €/kompl 398 €
UUDIS: avatud uus LAMMI ehitusplokkide NÄIDISSAAL	
www.vaheseinad.ee www.biokaminad.ee	MENDALI – kogemus aastast 1992 – Kotzebue 18 d, Tallinn Tel. 50 345 33, 64 15 44 MENDALI.ee www.looduskivid.ee www.aurusaun.ee

Müüa 2-4 toalised korterid (53,1 - 90,7 m²) kesklinnas, Naeri 5.

Naeri 5 kinnistul paikneb kaks kortermaja, mõlemas 4 korterit. Enamus korteritest asetsevad kahel tasapinnal omanäolise plaanilahendusega, kus vana ja uus on leidnud sobiva kooskõla. Hoonete renoveerimistööd on lõpetatud ja esimesed elanikud kolisid sisse 2012 aasta lõpus. Müügihind sisaldab maitseka ja kvaliteetse siseviimistlusega korterit koos panipaigaga. Autode parkimiskohad hoovis müüakse soovijatele eraldi. **Hinnad alates 120 400 €.** Marge Sinimets, 511 9390, marge.sinimets@pindi.ee

Müüa 2-4 toalised korterid (54,8- 97,5 m²) Kadriorus, Faehlmanni 24.

Elamutes on kokku 12 korterit, millest kolm on 4-toalised, neli on 3-toalised ja viis on 2-toalised. Korterite sisekujunduses lahtutakse stiililisest sobivusest putelamute miljööväärtusliku piirkonnaga. Puidust aknad, tahveldatud siseuksed, põrandatel naturaalne parkett, värvitud ja osaliselt tapeeditud seinad. Kortermajade renoveerimistööd algasid 2012 aasta sügisel ja ehitustööde planeeritav valmimistähtaeg on 2013 aasta suvel. Soklikorruksel asuvad korterite juurde kuuluvad panipaigad. **Hinnad alates 124 300 €.** Marge Sinimets, 511 9390, marge.sinimets@pindi.ee

Müüa 3-4 toalised korterid (71,3 - 150,8 m²) Kadriorus, Koidula 22a.

Projektiga on hoonesse kavandatud viis korterit, millest üks paikneb katusekorruksena väljaehitataval põningul. Kõik korterid on kaasaegseid vajadusi igati arvestavate plaanilahendustega, korterite juurde kuuluvad panipaigad soklikorruksel. Korterid müüakse koos kvaliteetse siseviimistlusega. Olemasolev kõrghaljustus säilib krundil täielikult. Igale korterile on kavandatud üks parkimiskoh hoovis. **Hinnad alates 186 700 €.** Marge Sinimets, 511 9390, marge.sinimets@pindi.ee

Ekslusiivsed büroopinnad kesklinnas Sakala 10/Kentmanni 4

2013. aasta augustis valmib Tallinnas ekslusiivse asukohaga büroohoone aadressil Sakala 10/Kentmanni 4, kuhu koonduvad edukad ettevõtted. 3423 m² suuruses privaatses ärimajas on vabad 1 kaubandus/teeninduspind ning 4 büroopinda - sh 143 m² suuruse terrassi ning lumitava vanalinnavaatega esinduslik büroopind hoone kõrgeimal, 6. korrusel (436,6 m²). **Üürihinnad alates 13 €/m² kuus** Eduard Sorokin, + 372 56 2222 56, eduard.sorokin@pindi.ee Antti Undrits, + 372 520 6055, antti.undrits@pindi.ee

Lao-, tootmis- ja büroopinnad Peteburi tee 47/49

Erineva suurusega büroo-, lao- ja tootmispinnad. Büroopindade hinnad on 4,5 - 6,5 €/m². Suur tasuta parkla. Majas toitlustus ja muud teenused. Läheduses ühis-transport, kesklinn 5 minuti kaugusel.

Üürihinnad alates 3 €/m² kuus Eduard Sorokin, + 372 56 2222 56, eduard.sorokin@pindi.ee Antti Undrits, + 372 520 6055, antti.undrits@pindi.ee

Büroopinnad Löwenruh Ärimajas Mustamäe tee 44

Mustamäe tee 44 paikneb Löwenruh Ärimajas asub logistiliselt väga heas asukohas. Maja ees on tasuta kliendiparkla. Hoones on üürile anda erineva suurusega büroopinnad (15-450 m²).

Üürihinnad alates 5 €/m² kuus Eduard Sorokin, + 372 56 2222 56, eduard.sorokin@pindi.ee Hannes Käbi, + 372 511 7370, hannes.k@pindi.ee Argo Piirsalu, + 372 506 0226, argo.piirsalu@pindi.ee

TAFENAU JA VIND ESITLEVAD REEDEL ÜHISPLAATI

7. juunil kell 22 annab duo Rai-vo Tafenau–Meelis Vind Paksu Margareeta katusel kontserdi, kus muusikud esitlevad oma esimest duoalbumit. Eesti džässi-muusikute eliiti kuuluva saksofo-

nisti Raivo Tafenau ja klarnetisti Meelis Vindi (pildil) album „Two Minds – Two Lines” ühendab kaht eri muusikalist mõttelaadi, tekitades nii abstrakteid kui ka loomutruid helimaastike. **EPL**

OSALE KAASAESE KUNSTI LOOMISES

Täna kell 17 toimub Kumu sise-hoovis „Tammeöö :: turnigürrh” – muusikat ja maailma loomist hõlmav liturgia, mida korraldavad Erkki Luuk & co. Üritus toimub Margit Säde Lehni kuree-

ritud projekti „Kõndides mööda salateid” raames, mis on omakorda osa Kumu näitusest „Aegade järelelu”. Sõltuvalt publikust tehakse tasuta üritus eesti või inglise keeles. **EPL**

Vanad Eesti animafilmid näitavad elukogemust

Nädalavahetusel näitab Sõpruse kino Eesti animafilme, millel on sotsiaalset tähendust.

Mait Laas
režissöör

On asju, millele mööduv aeg lisab väärtust kasvõi juba seetõttu, et aega me tagasi pöörata ei saa, kuid kunsti abil ja teoste kaudu on võimalik tunnetada möödunud ajastute hinge. Vanemaid Tallinnfilmi nuku- ja joonisfilme on näidatud Artise kinos, kuid 1955. aastal kinoks ehitatud Sõprus on vaieldamatult ajastutruum. Eeloleval nädalavahetusel, 7.–9. juunil jagub seal vaata-mist nii täiskasvanutele (animafilmiprogrammid „Õudsed filmid”, „Priit Pärna filmid I ja II”) kui ka lastele („Kunksmoor”, „Klaabu” ja „Naksitrallid”).

Kangelased ja veidrikud

Omaegne teos rõõmustab silma ning kosutab hinge, loob teatud turvalisuse tunde. Nii nagu Nõukogude Eesti 1960. aastate Standardi eksperimen-taalmööbel, milles tihtilugu kohtusid treipingi ääres sõja läbinud tiserite elukogemus ja käsitööoskus ning noorte helge tulevikulootus, on ka vanemates filmides peituv elukogemus muutumas väärtuseks.

Filmidesse lisatud ajas-tutruud vaimsed väärtused või emotsioonid on tänapäeval võetud taaskasutusse nende eheduses – ka maailma klas-sikast koosnev Sõpruse ani-mafilmiprogramm on vormilt eranditult originaalsel 35 mm filmilindil, häbenemata eks-poneerides aja tööd filmilindi kallal... Nii nagu kriipsud ja kraapsud ning kulunud värv kasutatud mööbliklassikal.

Sõpruse programm on kan-tud filmidest, mille peatege-lasteks on anarhistlike kaldu-vustega kangelased, kes vas-tanduvad oma keskkonnale ning kelle tegevuse motiiviks on muuta maailma („Põhja-konn”, „Suur Tõll”, „Põrgu”) või ise muutuda („Kas maake-ra on ümmargune?”, „Kunksmoor”, „Eine murul”).

Veidrike programm – „Klaabu”, „Kunksmoor” ja „Naksi-

trallid” – tutvustab meile alter-natiivseid eluviise ja on koos-kõlas kaasaegse ühiskonna keskealiste eneseotsingutega, mis tihtipeale päädivad terven-damise ja erakluse. Eri vaimse-te ja sotsiaalsete liikumistega ühinemine on olnud juba pik-ka aega moodne – tekkinud on omamoodi naksitrallide kom-muunid ning üllatuslikult on ka Klaabu filmid Rootsis tea-tud ringkondades kultusfilmi staatusesse tõusnud.

Terviklikud teosed

Keskeale lähenevale inimese-le ei pruugi lapsepõlve King-pool tähendada enam ainult poolikute kingadega veidrat anarhisti, kes armastab vaba-dust varbaid liigutada. Vaataja-le võib peegelduda tema enda küpsus ja sügavus – see on tea-tud nähtav mõõdupuu lapsest täiskasvanuks kasvamisel. Nii oskame hinnata filmi autorite mänglevat sisestatud sotsiaal-set tähendust ja vastutust, mis kaasneb täiskasvanuks saamise initsiatsiooniga. Terasale vaata-jale paljastub lastele suunatud filmides rohkem kihte; see võib

„Klaabu” on Rootsis teatud ringkonda-des kultusfilmi staa-tusesse tõusnud.

olla õudne, kui vaataja pole sel-leks veel valmis.

Omaegse Tallinnfilmi nuku- ja joonisfilmi tegijad kvaliteedile allahindlust ei teinud – need on loojad, kes tihtipeale löid rahvusvaheliselt tunnustatud animatsioonifilmi-des omad reeglid ning mõist-sid visuaalse pildikeele kasu-tamise väge. Tegu on tipp-teostega, milles peegelduvad autorite isiklikud ambitsioo-nid ja elukogemus. Ühistöös heliloojatega nagu näiteks Vel-jo Tormis ja Lepo Sumera on loominguliseks tulemuseks saavutatud nende filmide ter-viklikkus ja tasakaal.

Nende rahvusvaheliselt pär-jatud filmide suur populaarsus eri rahvusvaheliste filmifestiva-lide retrospektiivides on tões-tanud nende sisukust ka täna-päeval, sõltumata riigikorrast või väärtustest. **•**

Elbert Tuganovi „Põhjakonn”, 1959

Rein Raamatu „Põrgu”, 1983

Riho Undi ja Hardi Volmeri „Sõda”, 1987

Kaadrid filmidest

Lugemissoovitus

Neil, kes soovivad enne või pärast Sõpruse seanssi Eesti animafilmi klassika kohta põhjalikumalt teada, on võimalik lugeda 2010. aastal Ottawa rahvusvahelise animafilmi festiva-li kunstilise juhi Chris Robinsoni eesti keelde tõlgitud raamatu „Geniaalsuse ja täieliku kir-jaoskamatus vahel”. Stilipuha ajastutruu lugemiskogemu-se saab, kui lüüa lahti filmikrii-tiku ja kunstiajaloolase Sergei Assenini 1986. aastal ilmunud teos „Multifilmide maailmas. Etüüde Eesti multifilmidest”.

„Vanad” head Eesti animafilmid

Sõpruse kinos

7. juunil
Kell 21.30 **Õudsed animafilmid** (64 minutit)

„Põhjakonn”, E. Tuganov (18 min)
„Põrgu”, R. Raamat (17 min)
„Suur Tõll”, R. Raamat (14 min)
„Sõda” R. Unt, H. Volmer (15 min)

8. juunil
Kell 13 **Priit Pärna anima I** (29 min)

Kell 15 „Naksitrallid” (60 min)
Kell 21.30 „Kunksmoor” (37 min)

9. juunil
Kell 12 „Klaabu” (35 min)
Kell 13 **Pärna anima II** (59 min)

Uus võimalus näha Mirrenit kuningannana

Järgmisel neljapäeval, 13. juunil näeb Eesti publik kino-ekraanil otseülekannet Peter Morgani näidendi „Audients” etendusest Londoni Gielgudi teatris. Ülekanne algab kell 21 CC Plazas, 17. juunil korratakse linastust nii kobarkinos kui ka Tartu Ekraanis.

Peasolist, kuninganna Elizabeth II mängib Helen Mirren, kes võitis mäletatavas-ti 2006. aasta filmis „Kuningan-na” sama inimese kehastamise eest Oscari, BAFTA auhinna ja Kuldgloobuse. Näidendi autor Morgan kirjutas ka „Kuningan-na” stsenaariumi ja sai selle eest samuti Kuldgloobuse. Kuigi lavastuse autor Stephen Dald-ry on nagu Mirrengi staažikas teatritegelane, on ka tema pare-mini tuntud oma filmide poo-lest, mille seas on „Billy Elliot”

Helen Mirren

ja „Erakordselt vali ja uskuma-tult lähedal”.

Näidendi sisuks on kunin-ganna kaheksa audientsi Bri-ti peaministritega Winston Churchillist Gordon Browni-ni, kusjuures tegelaste seast puudub Tony Blair. Selliste neljasilmakohtumiste sisu ei avalikustata ega protokolli-ta, nii et Morgan sai tugineda ainult ajalooteadmistele ja fan-taasiale. **• Kaarel Kressa**

Foto: AP/Scanpix

TEATRIELAV

Kööök/keittio

lavastaja **andres noormets** (endla teater, pärnu)

osades **anneli rahkema** (teatteri telakka tampere)
antti mankonen (teatteri vanha juko, lahti)
hannu salminen (teatteri vanha juko, lahti)
peeter rästas

Rakvere Teatri suvelavastus
Võsu rannaklubis
21. juunist 14. juulini

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

S SPORT

ALAR VARRAK JÄTKAB KALEV/CRAMOS

Lõppenud hooaja keskel BC Kalev/Cramo korvpallimeeskonnana peatreeneriks saanud ja võistkonnale Eesti meistriks tüürinud Alar Varrak jätkab ametis ka uuel hooajal. „Lepingut me veel allkir-

jastanud ei ole, aga põhimõtetes asjades leppisime kokku ja käed on löödud,” ütles Varrak. Küll aga ei ole veel esialgu teada, mis sarjades meeskond mängima hakkab. **Õhtuleht**

TAARAMÄE 28. KOHT

Prantsusmaal jätkuval Critérium du Dauphiné mitmepäevasõidul oli Rein Taaramäe (Cofidis) 167 kilomeetri pikkusel kolmandal etapil 28. kohal ja jätkab kokkuvõttes 18. kohal. **EPL**

VEERANDFINAALID

French Openi veerandfinaalis alistas Sara Errani (Itaalia, pildil) Agnieszka Radwańska (Poola) 6 : 4, 7 : 6 (6) ning Serena Williams (USA) Svetlana Kuznetsova (Venemaa) 6 : 1, 3 : 6, 6 : 3. **EPL**

Diplomitest ilma jäänud Uno Aava: varas, ole hea, too kast tagasi!

Muuseumi asemel

rändasid endise autosportlase väärtuslikud aukirjad varga kätte.

Gunnar Leheste
sport@epl.ee

Üle kuu aja tagasi, 28. aprilli hommikul kell kuus koeraga jalutamast tulles märkas 20. sajandi Eesti parimaks rallisportlaseks nimetatud Uno Aava, et keegi on keldrisse viiva ukse irtakile jättnud. Aava elab ajaloolises Eesti kirjaniike liidu majas, mille võtmeid ei tohiks väga paljude inimeste käes olla, kuid varas oli oma võtmega sisse tulnud nii Vana-Posti tänava poolsest väravast, maja välis- kui ka keldriuksest. Kangiga oli lahti murdunud ainult Aava keldriboksi puidust uks.

„Kõik kastid olid läbi soritud ning kaasa võetud ainult üks, millel peal silt kirjaga „diplomid”,” näitas Aava Eesti Päevalehele riulis kohta, kus nimetatud kast asus. Varga saagiks langes 160 diplomit, mida Aava oli kogunud juba 1940. aastatest alates. Enda jaoks kõige hinnalisemaks peab ta 1948. aastast pärit lenduri tunnistust ning liidu meistrivõistlustelt saadud aukirju, samuti ülikoolitunnistusi.

„Need on nüüd kõik läinud,” nentis Aava kurvalt. „Politsei jaoks on see vargus ilmselt väike asi, kuid minule väga tähtis. Kindlasti ka muuseumile, kes need kõik oleks muidu endale saanud.”

Foto: Ranno Volmar

Uno Aava näitab oma keldris fotot Vene autotehasest Nigeerias, kus ta kunagi töötas. Siit keldrist kadus tema diplomikogu.

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Nutitelefonioomanikud, vaadake videot

Aava plaanis diplomid juba lähiajal mootorispori muuseumile kinkida ning oli selleks koostanud isegi detailse nimekirja, millal ja mille eest mingi aukiri on saadud.

Keegi naabritest?

Aava kahtlustab, et varas oli n-ö oma inimene, sest ta teadis täpselt, kus rallimehe kelder asub ning mida sealt saada võib. Asjade seas sorimine näitab seda, et ilmselt loodeti leida ka Aava medalid ja muud meened, kuid neid hoiab ta mujal.

„Teine versioon on see, et tegu oli sama vargaga, kes mul aasta eest teleri ja muu tehnika minema viis. Äkki jäi talle see kast silma ja ta tuli tagasi,” arvas Aava. See aga ei kummuta kuidagi esimest versiooni, et varas oligi keegi tuttavate või naabrite seast. Märksõnaks on võtmed.

Aava loodab, et ajakirjanduses löödavast kärast on kasu ja varas võtab aru pähe. „Ütleksin sellele vargale, et ole hea mees, too tagasi! Sul on võtmed olemas. Ära kuuri

ust enam maha murra, pane need lihtsalt siia ukse taha maha. Mul ei ole isegi vaja teada, kes need võttis, peaasi, et need tagasi saaks ja õigesti kätte edasi läheks,” teatas ta.

Kõige rohkem kardab Aava seda, et diplomid lähevad lihtsalt hävitamisele. Rahaks neid niisama lihtsalt teha ei saa, vähemalt mitte Eestis, kus kõik on looga juba kursis. Endine rallisõitja arvab, et tema nimi võiks veel „müüa” näiteks üle lahe Soomes. ●

Risto Mätase siht on visata Moskva MM-i A-norm

Risto Mätas võitis heitjate seeriavõistluse teisel etapil odaviske tulemusega 80.90.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

„Võistlus andis hea emotsiooni. Trennide põhjal ei oleks uskunud, et rohkem, kui 78–79 meetrit viskan, 80.90 oli meeldivaks üllatuseks,” rääkis Mätas. Ühtlasi oli viimaste aastate esinumber väga lähedal Moskvas toimuva MM-i B-normi täitmisele. See jäi kümne sentimeetri kauguse-

le. „Ei jää kripeldama. Okei, oleksin saanud esimese samu MM-i suunas tehtud, aga 81 meetrit ei ole mu eesmärk,” alustas Mätas. „Siht on ikkagi A-norm (83.50) visata. Pidevalt on kritiseeritud, et sportlased käivad turiste mängimas, seda ei tahaks teha.”

Kuigi Mätas pani eile Audentese staadionil ritta hea seeria, kus oda lendas viiel korral üle 77 meetri, andis ta märku, et on veel tippvormist kaugel. Oma jälje on jättnud nii kevadine ületreenitus kui ka hiljutine alaselja vigastus. „Head toonust sees ei ole. Jõutreeningutes jäi paarina-

lane auk, kus tunnen suurimat varu,” nentis ta.

Eilsel heitjate seeriavõistluse etapil oli mängus ka jaanipäeval Iirimaal toimuva võistkondliku EM-i pääse. Eelnevalt hoidis kohast kinni Tanel Laanmäe Gustav Sule memoriaalil visatud 78.26-ga, nüüd napsas Mätas koha endale.

Laanmäe teeb ravipausi

Eile Laanmäe endast kõike anda ei saanud, sest alates nädalatagusest Tartu võistlusest on talle valu teinud mõlema jala Achilleuse kõõlused. „Lõppu ei saa joosta ja samamoodi ka kiirendust teha, mis

Risto Mätas eilsel võistlusel

Foto: Tanel Meos

avaldab mõju ka tehnikale. Kui see ei oleks olnud katsevõistlus, siis ei oleks ma võistlema tulnud,” rääkis tulemusega 77.77 teise koha saanud Laanmäe. Teispäeval võistleb ta veel Šveitsis ja teeb sejärel paarinädalase ravipausi.

Heitlust jälgis tribüünilt

Mihkel Kuk, kes on samuti viimastel aastatel võidelnud Eesti esinumbri tiitli nimel. „Ei välista, et ma kusagil välja tulen, aga ootusi küll ei ole. See talv lihtsalt ei jõudnud töö kõrvalt teha ja poolkõvaga võistleva tulek ei motiveeri ka,” rääkis ta. ●

Varese vähendas kaotusseisu

Itaalia korvpalliliiga viiendas poolfinaalmängus alistas Janar Taltsi tööandja Varese Cimberio koduväljakul tiitlikaitsja Siena Montepaschi 71 : 67 ja vähendas nelja võiduni mängitava seeria kaotusseisu 2 : 3-le.

Seeria neljandas mängus viimasel veerandajal 13-punktilise edu maha mänginud Varese oli seegi kord lähedal kokkuvajumisele – kolmanda veerandaja keskel juhiti 15 punktiga, ent lasti siis Sienal teha 12 : 0 spurt, neli minutit enne lõppu oli seis veel 59 : 59. Sellelt seisult alustas aga Varese Taltsi tabava viskega 6 : 0 spurti. Viimasel minutil jõudis Siena veel kord ühe punkti kaugusele, ent viimaste sekundite vabavisked päästsid Varesele võidu.

Siena koduväljakueelis

Talts sai mänguaega 23 minutit ja kogus selle ajaga 11 punkti ja viis lauapalli. Kristjan Kangur võttis Siena poolel 17 minutiga kolm lauapalli ja andis ühe resultatiivse söödu. Ükski tema kolmest viskest korvi ei jõudnud.

Seeria kuues mäng peetakse täna Sienas ja see annab eelise Sienale, kes ei ole *play-off* ides kodus pidanud kaotuskibedust tundma 41 mängu järjest.

Teises poolfinaalpaaris on Cantu Lenovo pööranud 0 : 2 kaotusseisu Roma vastu 3 : 2 eduks. Viimati võitis Cantu võõrsil tulemusega 77 : 66. ● **Delfi**

JALGPALL

5 koondisemängu järjest on jalgpallur Enar Jääger koduklubita. Senine rekordimanik oli Tarmo Kink, kes 2012. aastal oli klubita neljas koondisemängus.

Teine rekord räägib Eesti koondise vanusest: üleilne mäng Valgevenega oli kõige kõrgema keskmine vanusega kohtumine, kui arvestada kõiki platsil käinud mehi. Eesti koondise keskmine vanus oli 28 aastat, 8 kuud ja 26 päeva. Senine sõprusmängude tippmark oli püstitatud 2012. aasta 14. novembril Abu Dhabi, kus Eesti koondis oli platsil keskmise vanusega 28 aastat, 3 kuud ja 21 päeva. ● **EPL**

Oscar Pistoriuse elus on alati olnud oluline roll emal ja õel. Õde Aimee toetas teda ka eile Pretoria kohtusaalis. Foto: Reuters/Scanpix

Rõõmsast Pistoriusest sai kahtluslune. Miks?

Endine treener arutleb, kas teda hästi tundvad inimesed oleksid saanud tragöödiat ära hoida.

Kristi Kirsberg
kristi.kirsberg@epl.ee

Eile astus Lõuna-Aafrika Vabariigis taas kohtu ette oma pruudi Reeva Steenkampi tapmises süüdistatav jalutu jooksja Oscar Pistorius. Süüdistaja ettepanekul, millega ka kaitsja nõus oli, lükati sisuline arutelu edasi 19. augustile. Tõsine ja seekord äärmiselt endasse tõmbunud Pistorius sai sõna ainult korra, kui kinnitas vaikel häälel, et ta saab kohtuniku jutust aru.

Gianni Merlo
ajakirjanik

Pole Oscarit ammu näinud, võib-olla on kuulsus teda nii kapitaalselt rikkunud.

Pärast valentinipäeval toimunud tulistamist on paljud Pistoriusega kokku puutunud inimesed arutanud, mis ikkagi veebruarikuus juhtus. Tol õöl, mil järjekindlat oma unistusi täitnud noormees muutis tuleviku nii tumedaks, et ilmselt ootab teda vähemalt 25-aastane vangistus.

Gianni Merlo, rahvusvahelise spordiajakirjanike liidu president (AIPS), kes kir-

jutas 2008. aastal Pistoriusest elulooaamatu „Dream Runner”, küsis liidu ajakirjas: kuidas Oscarist, kelle elurõõm oli lihtsalt nakatav, sai äkki väidetav mõrvar?

Naiste tähtis roll

„Viis aastat tagasi, kui me kohutime, nägin ma noort entusiastlikku meest, kelle eluväärused olid kindlalt paigas. Veetsin temaga Pretorias viis nädalat ja nägin kõrvalt, et kuigi ta elu ei olnud lihtne, ei andnud ta kunagi alla ja temas polnud tibagi ebakindlust,” rääkis Merlo. Ent ta ei osanud rääkida Pistoriuse suhtest Steenkampiga. Aga naiste rolli tähtsust oma elus kinnitas Pistorius ka biograafias. Tol ajal seisis tema kõrval teine blond kaunitar Jenna, kes oli pärit väga heast perekonnast, mida Lõuna-Aafrikas jätkuvalt kõrgelt hinnatakse. Samuti rääkis Pistorius pikalt oma lähedastest suhtest nii ema kui ka õe Aimee-

ga. „Mitte miski ei ennustanud sellist tragöödiat,” lisas Merlo. Ometigi tunnistab ta, et luges hiljem oma kangelase väikestest libastumistest kiiruseületamisel, tema vahistamisest peo käigus ja veel mõneski seigast. „Ma ei ole Oscarit ammu näinud, võib-olla on kuulsus teda ikkagi nii kapitaalselt rikkunud,” tõdes ta. „Me kõik aitasime tema tähel-

särama lüüa, kuid kas me oleme tahtmatult kasvatanud samal ajal ka koletise,” küsis Merlo, kes on aastaid töötanud Itaalia juhtiva spordilehe Gazzetta dello Sport ajakirjanikuna.

Itaalia kergejõustikutreener Andrea Giannini kirjeldas samuti, kuidas ta nuttis möödunud suvel televiisori ees, kui nägi Pistoriust Londoni mängudel jooksmas. „Minu jaoks oli see mängude tipp hetk, kui Oscarist unistus täide läks. Tema sõprade jaoks, kes me olime teda toetanud ilma „agade” ja „kuideta”, oli olümpiale jõudmine sama suur võit,” rääkis Giannini AIPS-i ajakirjas.

Polnud vägivaldne

„Oscar jõudis treeningutele alati täpipealt õigeks ajaks. Tavaliselt sõitis ta kohale rataga,” meenutas 2009. ja 2010. aasta suvel maailma praeguse aja üht (kuri)kuulsamat sportlast treeninud Giannini.

„Ta oli eeskujuline ja mitte ainult spordis. Tema usk sellesse, et puudega sportlased saavad elada sama täisväärtuslikult kui terved, oli kõigutamatult,” lisas Giannini. Ta suhtles Pistoriusega edasi ka pärast koostöö lõppemist. Seda rohkem šokeeris teda valentinipäeva hommiku uudis.

„Praegu püütakse välja selgitada, miks ja kuidas tragöödia juhtus. Meie jaoks, kes me teda tunneme, jääb alati selgusetuks, miks ta seda tegi. Kutt,

kes oli alati positiivne, sõbralik ja mitte kunagi vägivaldne. Mis siin salata, muidugi tunne me kõik end reedetuna. Tähtis on, miks ta muutus ja kas meie, tema lähedased ja tuttavad, oleksime saanud muutust õigel ajal märgata, et kohutavat tragöödiat ära hoida,” arutles Giannini.

Fakt on, et Pistorius tulistas. Aga tõsi on ka see, et öötundidel majas toimunu detailid jäävadki saladusloori alla. ●

Oscar Pistoriuse mõrvasaaga

●● 14. veebruar – Oscar Pistorius tulistas kodus oma pruuti Reeva Steenkampi.

●● 15. veebruar – Pistorius saab Pretoria kohtus ametliku mõrvasüüdistuse.

●● 19. veebruar – algavad ülekuulamised. Pistorius väidab, et tulistas enesekaitseks, kuna arvas, et tualetis oli sissetungi; süüdistaja toob välja jooksja jutu nõrgad kohad, mis viitavad mõrvale.

●● 22. veebruar – ülekuulamiste lõpp. Pistorius lastakse kaitsjoni vastu vabadusse.

●● 4. juuni – asjaosalised on taas kohtu ees, kuid süüdistaja palub lisaaega. Seda talle ka antakse.

●● 19. august – kohtuprotsess jätkub.

Martin Liivamägi Londoni olümpial

Foto: Ilmar Saabas

Ujumiskoondis läheb MM-ile kolme liikmega

MM-i sportlaste nimekirjas on ainult kolm B-normi täitnud ujumat, juurde neid ilmselt ei tule.

Aet Süvari
aet.suvari@epl.ee

Möödunud nädalavahetusel läks enam-vähem lukku tänavu juuli lõpus Barcelonas toimuva ujumise pika raja MM-i nimekiri, mis on võrreldes eelmiste kordadega tunduvalt lühem. Eesti läheb võistlustele ilmselt ainult kolme ujujaga – koondises on Martin Liivamägi, Maria Romanjuk ja Pjotr Degtjarjov.

Möödunud MM-il, 2011. aastal Shanghais käis meilt kuus ujujat, 2009. aastal Roomas oli koguni 15-liikmeline koondis.

Kõigil kolmel on täidetud MM-i B-normid. Normi on saanud kirja ka Triin ja Martti Aljand, samuti Filipp Provorkov, Anita Stepanenko ja Ralf Tribuntsov, kuid neil kõigil jääb eri põhjustel MM-ile sõitmata.

„Provorkov ja Martti Aljand lähevad sõjaväkke, Triin on vigastusega audis, Stepanenko on ise sõidust loobunud ja Tribuntsov sõidab universiaadile,” loetles Eesti koondise

peatreener Riho Aljand. Degtjarjov täitis 50 m vabadistantsi normi alles möödunud nädalavahetusel Läti meistrivõistlustel, mis oli ka viimane võistlus, kus ujumislit normitäitjaid saada lootis.

„Nüüd hakkame akrediteeringutega tegelema, lisaks võtame juhatuses arutuse alla, kas saame minejaid, kellel kõigil on B-normid, kuni 75% ulatuses toetada,” rääkis Riho Aljand. Varem on ujumislit poliitika ette näinud, et alaliit katab vaid A-normiga ujujate kulud, B-normiga sportlased peavad vahendid ise leidma.

Triin Aljand paraneb visalt

„Eks see ole meil seekord ka põhimõtteline lähenemine, sest normid on seatud mitte meie alaliidu, vaid rahvusvahelise ujumislit FINA poolt ja need on tõepoolest väga kõrged,” rääkis Aljand.

Eesti esiujuja Triin Aljandi jalg taastub operatsioonist Riho Aljandi sõnul aga visalt. „Päka liikuvus taastub väga aeglaselt – ausalt öeldes aeglasemalt, kui oleks lootnud,” rääkis ta ja lisas, et praegu on liikuvus vaid 20%. „Treeningutel saab jalga ka ainult natuke kasutada, kuigi üks trenn aitab ka vaikselt paranemisele kaasa.” ●

Heynckes otsustas töö asemel elu nautida

Eile Münchenis korraldatud pressikonverentsil tegi sel hooajal Bayerniga kolm karikat võitnud treener Jupp Heynckes teatavaks, et järgmisel aastal ta ühegi klubi meeskonda ei juhenda.

„Minu palkamisest olid huvitatud erinevad klubid. Rikad meeskonnad, kus raha pole mingi probleem. Mulle sellised klubid huvi ei paku,” teatas sakslane. Enim seostati Heynckesit seejuures just tema endise tööandja Madridi Rea-

liga, mis jätkuvalt peatreenerit otsib.

„Mul pole olnud pärast mullust Meistrite liiga finaallikaotust ainsatki puhkepäeva. Olen morganud, eriti viimastel nädalatel, et olen jõudnud ikka, mil taastumine võtab rohkem aega,” tõdes 68-aastane treener. Ta ei välistanud siiski mõne aasta pärast treeneriameti juurde naasmist. Ent praegu plaanib ta elu nautida, restoranides õhtustamas käia ja muusikat kuulata. ● **Karl Rinaldo**

kuulutus.lehed.ee | Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

POHMAKAS 3
EEPILINE FINAAL POHMAKA TRILOOGIALE
K14
12.00 13.45 17.25 18.30 (v.a. N) 19.05
(ainult N) 19.45 20.50 (v.a. N) 22.15
A. Le Coq sviit: 22.00

KIRED JA VIHASED 6
K12
13.25 15.20 17.00 18.10 19.00 20.00
21.00 21.50
A. Le Coq sviit: 19.00 (P-K)

Varjatud kuningriik
K12
3D EST 11.15 12.05 (v.a. E) 13.50
14.45 (v.a. E) 16.25 19.05 (L,E,K)
2D EST 14.35
3D RUS 11.55 12.50 14.40 19.05 (R,P,T)
2D RUS 11.25 12.10 16.05

AUDIENTS
HELEN MIRREN etenduses
13. juuni kell 21:00
17. juuni kell 19:00

OLEN NII ELEVEL
K12
19.30 21.30

GATSBY
LEONARDO DI CAPRIO
K12
15.25 17.15 18.25 20.25 21.25
A. Le Coq sviit: 19.00 (RL)

Coca-Cola PLAZA
www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee
INFO TELEFONILT 1182

DINOAG	PERE
3D EST 11.45 (v.a. L,E) 13.10	
2D EST 11.20	
3D RUS 14.00 (v.a. LE)	
RAUDMEES 3	MS12
3D 16.10	
2D 14.20	
SAMSARA	19.10 L
TERE TULEMAST LÖKSU	17.10 K12
TRANS	21.40 K14
OTSE PIMEDUSSE - STAR TREK INTO DARKNESS	MS12
3D 21.35	2D 16.15 PERE
RIFF 2: TÕUSULAINE EELLINASTUSED!	
3D EST ainult 1. juunil kl 13.15	
3D RUS ainult 1. juunil kl 14.05	
MINA, SUPERVARAS (2010)	PERE
ainult 1. juunil kl 12.00	ERILINASTUS!
PÄRAST MAAILMALÕPPU	MS12
ainult 6. juunil kl 19.25	EELLINASTUS!

***A. Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00**

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A. Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väarikad kinohommikud
Õlimäe õied
Filmi juhatab sisse vene keeles Heilika Pikkov.
Iga 5. seanss TASUTA!
11:00

Igal kolmapäeval kell 11:30 | Filmikava vaata: www.kino.ee

BEEBI-KINO
11:30

OLEN NII ELEVEL
K12
13:00 15:55 19:05 21:15

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO »SÕPRUS«
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

HOORADE HIILGUS
Michael Glawoggeri film
21:15

05.05	Samsara	09:40 15:00 17:45 21:00	Olen nii elevel	13:00 15:55 19:05 21:15
	Väarikate kinohommikud: Õlimäe õied	11:00	Õlimäe õied	14:30 19:45
	Beebikino: Õlimäe õied	11:30	Lumivalgeke	17:00
	Väike Nicolas - eesti keeles	12:45		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

05.06	Põhjamaade filmi päevad: Süütus	19:00
	Hoorade hiilgus	21:15
	Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee	

MoMo KATUSEKINO

Alates juunist kuukselt
Jaapani toit, otse südamest!

Carlsberg elisa

Katusekino sõbrad
PÖFF

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

NORDIC LOOK 2013
PÕHJAMAASE FILMIFESTIVAL esitleb:

TÄNA VÄRSKE FILM

The Deep
Baltasar Kormàkur
2012/95min

HOMME VÄRSKE DOKK

Armadillo
Janus Metz
2010/105min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE
f t

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid
Eesti Ekspress ●●● Eesti Päevaleht

Partner
viru www.poff.ee

Salvestamine ► elion.ee

Elion

Naudi südamerahus kontserti. Pane lemmiksaated salvestama.

Rattaleht

Ilmub Eesti Päevalehe vahel 6. juunil ●●● Eesti Päevaleht

SA Ajaleht Eesti Kirik nõukogu esimees, meedia- ja majandusjuht

Jüri Ehasalu

Õnnitleme 60. sünnipäeval!

Eesti Kiriku toimetis

SA Ajaleht Eesti Kirik nõukogu liige

Tõnis Lukas

Õnnitleme 51. sünnipäeval!

Eesti Kiriku toimetis

- Mida peab rattamaratoniks valmistudes silmas pidama.
- Kuidas valida endale sobivat jalgratast.
- Millised vajalikud esemed kuuluvad rattasõitja varustusse?

Suvelavastus

Pál-tänava poisid

juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

PÄRNU

POSTIMEES

5. juuni 1857

Eesti Ajalehtede Liit

EESTI PÄEVALEHT

5. juuni 1995

Eesti Ajalehtede Liit

EGON

HUNT

Palju õnne sünnipäevaks!

Anni ja Karel

Valgre 100

Muusikaline etendus

MINU ELU LUGU

Raimond Valgre osas

kitarril

akordionil

Rain Simmul

Jaan Sööt

Allan Jakobi

08.07 Pärnu Ammende Villa aed, kell 20.00

09.07 Võru Kandle aed, kell 20.00

10.07 Tartu Antoniuse õu, kell 20.00

11.07 Padise, Kallaste talu Kalju Lava, kell 20.00

12.07 Kõue mõisa aed, NB! kell 17.00

13.07 Elva, Verevi motelli aed, kell 20.00

14.07 Tallinna Linnateatri lavauk, kell 20.00

www.kontsert.ee

Avaldame sügavat kaastunnet

Inga Laugusele

EMA

surma puhul

Kolleevid Euro Work Groupist

AEG

KAUBELDA!

Holmes & Meyers

kutsub metsaomanikke

läbi rääkima metsas

planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid

müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS

Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620

e-post info@holmesmeyers.eu

TALLINNA

KREMATOORIUM

Lahkunu transport

krematooriumisse ööpäeva-

ringselt kogu Eesti piires.

Tuhastamismatus

soodsa hinnaga.

Kõik matuseteenused.

KAKS KABELIT.

Suurim urnivalik Eestis.

Tel 623 8808 24h

www.krematoorium.ee

EESTI METSAMAAKLER

ostame

METSAKINNISTUID

JA RAIETÕIGUST

www.metsamaakler.ee

andres@metsamaakler.ee

7446655, 5285038

Töö

• Otsime juurde töötajaid. Kasuks tulevad remondi- või tiserioskused. Saada e-mail. [APUNEKS OÜ](mailto:APUNEKS@OÜ) Kasutatud profimööbli müük. Avatud E-R 10-17 Tähetorni 21-j Tall

Tervis

• Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

Laen

• Laen kinnisvara tagatisel. AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee. Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Teenused

• KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee

• Õmblusmasinate remont. Väljakutsed tel 551 6633, 656 6063. Rosmann.

Müük

• Müüa küttepuid: kask, lepp, kuusk, sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus, koos transpordiga .mob. 525 9433, 504 9838 ja tel 672 5338 Võtikmetsa OÜ

• Müün, lõikan katuse sindlit, vajadusel paigaldus. [info www.sindlikatused.eu](mailto:info@www.sindlikatused.eu), tel 5616 6873.

Teated

• Palun tunnistada kehtetuks 1998a Tallinna Meditsiinikooli õeriala diplom.

Sulle anti uni pikk

tähtede sära ja igavik...

Mälestame kallist sõpra

ja kolleegi

TOOMAS

LEESIT

Südamlik kaastunne tema

lähedastele

AbeStock AS

Avaldame sügavat

kaastunnet lähedastele

TOOMAS LEESI

surma puhul

Eesti Mootorrattaspordi

Föderatsioon

Sügav kaastunne

Maiele kalli poja

KALLE KÄO

kaotuse puhul

Lia ja Piret

Avaldame kaastunnet

Alar Pappelile kalli

ISA

kaotuse puhul

Kolleevid Elektrilevi OÜst

Iga lahkumine on raske, iga

telesaamine kurb...

Kallis Tõnis, avaldame

kaastunnet

ISA

surma puhul

Töökaaslased Windroxist

Südamlik kaastunne

Krista Esklale kalli

ISA

surma puhul

Veronika, Elo, Kristjan ja Tarmo

TLÜ e-õppe Keskusest

Südamlik kaastunne

Imbi Lehisele ema

EEVI LEHIS

7.05.1932 - 29.05.2013

surma puhul

Tondi Põhikooli pere

Avaldame kaastunnet

Andres Tepporile isa

LEONARD TEPPOR

kaotuse puhul

Riskijuhtimise

ja siseauditi kolleevid

Südamlik kaastunne Milvi,

Monika ja Mait Aasale

EMA ja VANAEMA

kaotuse puhul

perekond Heinver

Meie sügav kaastunne

Andresele lähedastega

kalli ema

EHA

LUUSI

surma puhul

Erakond Isamaa

ja Res Publica Liit

G. Otsa nim Tallinna

Muusikakool

mälestab kauaaegset õpetajat

HEINRICH

ANNIONI

15.06.1933 - 3.06.2013

ja avaldab kaastunnet omastele

Ärasaamine

6. juunil kl 14

Rahumäe kabelis

Südamlik kaastunne

Rivole ja Elinale kalli ema

HELEN

TUUR

kaotuse puhul

Endised töökaaslased

Acros Finantsist

Südamlik kaastunne

Toomas Kärvetile ja tema perele

kalli isa, äia ja vanaisa

REIN

KÄRVETI

surma puhul

Töökaaslased

Kiili Vallavalitsusest

Mälestame kauaaegset

Eesti Rindemeeste Ühenduse

esimeest

ILMAR

HAAVISTET

ja avaldame kaastunnet omastele

Kaitseministeerium

ILMAR HAAVISTE

7.01.1927 - 31.05.2013

Südamlik kaastunne lähedastele

MTÜ Jüriöö Park

Su tugev elutahe vaikselt väsis...

Armast kursusekaaslast

MARJE

PENNIE

Sünd. Koivistoinen

Sind mälestavad leinas

TMK velskriosakonna

1957.a. lõpetajad

Sügav kaastunne perekonnale

Tallinna Tervishoiu Kõrgkool

avaldab kaastunnet

Kerdi-Liis Kirsile

EMA

kaotuse puhul

Teatame sügava kurbusega,

et on lahkunud kallis abikaasa,

isa, vanaisa, vanavanaisa

MIHKEL

AURIK

Hüvastijätt

6. juunil kl 16

Tallinna Krematooriumis

Pärnamäel

Perekond

Mälestame

ELLE

KALA

Avaldame sügavat kaastunnet

lähedastele

Heino ja Linda, Tiia perega,

Urmo perega

Vabariigi Presidendi Kantslei

mälestab leinas

Valgetähe teenetemärgi kavaleri

ILMAR

HAAVISTET

ja avaldab südamlikku

kaastunnet lahkunu omastele

Teatame sügava kurbusega,

et on lahkunud meie

kallis isa ja vanaisa

ILMAR

HAAVISTE

Leinatalitus toimub

Tallinna Krematooriumi kabelis

Pärnamäel

7. juunil, kl 12.30

Leinab tütar perega

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Uued karjamaad (Inglise 2004)

09.55 Terevisioon*

11.55 Draamasari Väike maja preerias: Fred (USA 1976)

12.45 Palmse (Eesti Telefilm 1988)

13.00 Riigikogu infotund. Otseülekanne

14.00 4x4. Magadan, 1/10*

14.30 Animafilm Barbarid (Eesti 2003)

14.45 Tähelaev: Peeter Laurits (2012)

16.00 Draamasari Holby City haigla: Uued karjamaad (Inglise 2004)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Komöödiastari Hajameelselt abielus: Eesti NSV – 2007

17.35 Minuscule (Prantsuse 2011)

17.40 Draamasari Maahaigla: Paras puusärk (The Royal, Inglise 2003)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Osoon (ETV 2011)

19.30 Metsapeatus, 1/10 (ETV 2012)

20.00 Kõögikodanikud: Villa Thai

20.30 EÜE segu, 1/6: Mõte

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.35 Doksari Apokalüpsis: Teine maailmasõda, 1/6: Kallaletung

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 520

06.45 Rosario*, 2

07.40 Joonissari Multimaania

08.05 Suvereporter*

09.10 Tuhat ja üks ööd*, 2

11.00 Kodus ja võõrsil, 5511

11.30 Küladetektiivid*, 47: Laip jääga, 1

12.30 Krimi*

13.00 Saare sosinad

14.00 Komissar Rex: Lõppjaam: Viin, 1

15.00 Punased roosid, 521

16.05 Küladetektiivid, 48: Laip jääga, 2

17.05 Rosario, 3

18.10 Tuhat ja üks ööd, 3

20.00 Suvereporter

21.00 Heeringas Veenuse õlal

21.30 Suur lotokolmapäev

TV3

06.15 Multifilm Beyblade

06.40 Multifilm Pop Pixie

06.55 Multifilm Pop Pixie

07.05 Multifilm Smurfid

07.30 Multifilm Beyblade*

07.55 Armastus võidab, 51*

08.55 Kirgede torm, 1646*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6487*

10.20 Top Shop

10.35 Unistuste agentuur 1, 6

11.35 Kaitseinglid 5, 6: Mary medal

12.30 Kõige naljakamad koduvideod*

13.00 Kodumaa 1, 3: Puhas nahk*

14.00 Kätemaksukontor 2, 2*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6488

15.30 Lena, mu elu armastus, 111

16.30 Armastus võidab, 52

17.30 Kirgede torm, 1647

18.30 Kõige naljakamad koduvideod

19.00 Seitsmesed suvesadamas

20.00 Kätemaksukontor 2, 3: Model-lid ja nohikud

22.30 Komöödiastari Hung: Detroit ei anna alla (USA 2011)

22.55 Draamasari Waterloo Roadi kool (Inglise 2009)*

23.40 Draamasari Maahaigla: Paras puusärk (Inglise 2003)*

00.30 Riigikogu infotund*

01:37 ERR-i uudised

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.05 Lõvimees* **07.30** Animasari Simsala-Grimm: Varas vembumees* **07.55** Animasari Völukarusell* **08.05** Lastesari Reis ümber maailma* **08.15** Animasari Jutud väikestele lastele* **08.25** Animasari Näh* **08.35** Animasari Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused* **08.45** Lastetuba **09.00** Muusika väikese m-iga, 2/8 (1997) **09.30** Rakett 69 **10.00** Waterloo Roadi kool **10.45** Erica: Ära kellelegi räägi* **11.30** Uued tähed tsirkusetaevas (31e Festival Mondial du Cirque de Demain, Prantsuse 2010)* **12.50** Lasteetendus Vahva rätsip (1985)* **13.55** Lünk (1988) **14.04** ERR-i uudised **16.20** Tuhat tutvust: Ellen Niit (1983) **16.50** Lõvimees **17.10** Väike maja preerias: Fred **18.00** Lastelavastus Nõiakivi: Vanaemade koosolek (1979) **18.35** Animasari Ajakompass: Muistne Hiina I osa **18.45** Lastesari Reis ümber maailma: Täna oleme Hawaii! sur-famas **18.55** Animasari Tatonka lood: Tühjaks jäänud jõgi **19.05** Animasari Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Kinoklassika Magus elu

(La Dolce Vita, Itaalia/Prantsuse 1960) **22.40** Mängime veel!, 1/15 (2010) **23.35** Suveõhtu vanalinnas (1990) **00.11** ERR-i uudised

Kanal 11

05.30 Roosa teemant, 58 **06.15** Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Eluteed*, 2 **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop **12.25** Lahingusse lähevad kodukaunistajad*, 6 **13.25** Kadunud*, 30 **14.25** Kokakool **15.20** Oprah **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud **19.00** Kodus ja võõrsil, 5512 **19.30** Eluteed, 3 **20.00** Kodutunne **21.00** Mängufilm Põrgulikud pulmad (2011) **23.00** Unustamatu: Leekides **00.00** Suvereporter **01.00** Ellen **01.50** Soengukeisrid: UUS! **02.15** Staariminutid **02.20** Staariminutid **02.25** Kodutunne* **03.10** Doktor Oz **03.55** Pahad tüdrukud* **04.45** Suvereporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Kodu keset linna 4, 436 **10.00** Kutsuge Cobra 11 **11.00** Pangarööv **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 4, 437

14.00 Kutsuge Cobra 11 **15.00** Elu veinimõisas 2, 3 **16.00** Kolmas kivi Päikesest **16.30** Kutsuge Cobra 11 **17.30** A-Rühm **18.30** Simpsonid **19.00** Ameerika paps **19.30** Kolmas kivi Päikesest **20.00** Seks ja linn **20.30** Simpsonid **21.00** KINOÕHTU: Troopiline kõu **23.10** Paljalt naljakas **1.23.40** Euroopa Pokkeriturnee (7) **00.55** Head **02.00** Salatoimikud **03.00** Naked & Funny **6.03.35** Elu veinimõisas 2, 3 **04.35** Kodu keset linna* **05.05** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

06.25 Toidukultuuri festival Hea Toidu Festival – Grillfest Pärnus* **07.05** Suvereporter **08.00** Kuldvillak* **08.30** MacGyver* **09.20** Conan* **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Walker – Texase korralvur* **15.25** MacGyver **16.20** Teolt tabatud **17.10** Komissar Rex **18.05** Walker – Texase korralvur **19.00** Kuldvillak **19.30** Krimi **20.00** Tuvikesed* **20.30** Tuvikesed* **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mängufilm Paanikatuba (2002) **23.30** Conan, 91 **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed **01.10** Tuvikesed **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Peaksid jälgima seda, et sa ei mässiks end mingisse intriigi või kahtlasesse ettevõtmisse. Päev ei sobi tähtsate otsuste vastuvõtmiseks ega lepingute sõlmimiseks.

SÕNN Suhted teistega on keerulised, muutlikud ja nõuavad sinult haid psühholoogiakski. Kui oled loomeinimene, võid kogeda tugevat inspiratsiooni.

KAHSIKUD Võid end sisse rääkida, kui oled seotud millegi delikaatsega. Samuti püüad ühte tundi mahutada terve päeva asjaajamisest. Liikluses ülimat tähelepanu!

VÄHK Nüüd tuleks säilitada tasakaal iseenda ego ja teiste inimeste soovide vahel. Kipud olema ülemäära suur individualist.

LÕVI Sul on tunne nagu valitsejal, keda kamp vandenõulasi kavatseb kohe troonilt tõugata. Võimust ja võimalustest ilmajäämise hirm paneb sind tegutsema.

NEITSI Tekib võimalus õppida ja midagi uut teada saada. Tahad oma mõtteid kellegagi jagada. Hea päev ka reisimiseks, välismaaga suhtlemiseks.

KAALUD Kipud vaidlema lihtsalt vaidlemise pärast. Targutad ja nämmutad asjade üle, mis niigi selged. Kusjuures sa ei suuda mitte mingit otsust vastu võtta.

SKORPION Sinu põhjalikkus võib kergesti muutuda fanatismiks. Sa ei suuda lihtsalt niisama suhelda, vaid pead kõigest leidma varjatud tagamõtet.

AMBUR Tööd ja sebmist on tavalisest rohkem, ent sa pead säilitama süsteemi ning mitte oma kohustustele käega lööma. Suurem on hiline mis te oht.

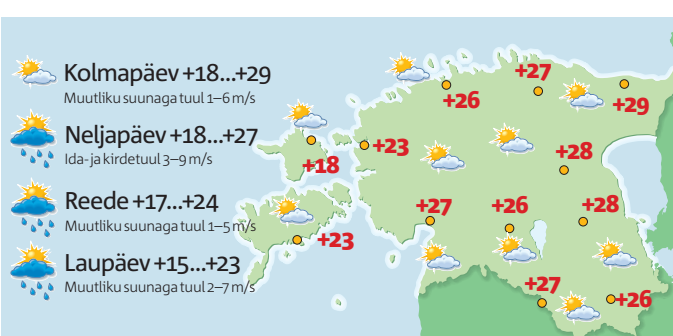
KALJUKITS Sinus küpseb selge arusaam sellest, et muutused on kindlasti vajalikud. Ühtlasi puudub sul õige otsusekindlus, mis asjad liikuma paneks.

VEEVALAJA Sobiv päev oma töökoha või kodu kunsti paraseks kaunistamiseks. Sinus ärkab ellu uinunud kunstnik. Kuid äris ja rahaasjad võid olla sinisilmne.

KALAD Võimalik, et sa ei tunne end just kõige paremini. Ka võid olla ülitundlik mõne (toidu)aine vastu. Kolleegidega suheldes võtad tööalast kriitikat isiklikult.

MEELELAHUTUS 19

ILM

RISTSÕNA

	VEESÕIDUK	SINGULAR TANTSUSAMM (prantsl. k.)	KAARDIMAST DIRIGENT	HISPAANIA LAULJA NULL	HAPUKALI ISLAMI VAIMULIK	ESMA-SUNDINU PEALINN EUROOPAS	... NUTER TEOSE LOOJA	MAITSESTATUD GASEERITUD JOOK MEHENIMI	MÜRGINE AMBLIK AAR
	LINN								
VÕRD-VAARSUS									
KAALIUM									
VIGUR, KRUTSKI									
INDIA OSARIK									
... SÄARITS									
MÕISTE MARJASE-MÄNGUST									
LILL									
NAISENIMI									
KUNSTILIIK									
J NAABRID									
POLAAR-RAHVA LIIGE									
... SÜVISTE									
LAUPÄEV									
HAAVALE KLEEBITAV KÄTE									
LINN SOOMES ELEVANDI NOSPEL									
MEHENIMI "ÕNNE 13" TEGEVUS-PAIK									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

♦♦ Armukade naine oma mehele, kes töö juurde uut sekretäri otsib: „Ära mõtlegi noort ja seksikalt palgata! Võta vanem abielus naine, hea oleks, kui ülekaalus, nii et sul isegi ühtki patust mõtet ei tekiks!” „Pole probleemi, kallis,” vastab mees. „Saad sa järgmisest esmaspäevast alustada?” ♦♦ Kaitsevääle ellujäämisõppustel ulatab kapten lipnikule tassi: „Me õpime praegu looduses ellu jääma. Täitke see tass veega!” „No kust ma talle keset metsa seda vett võtan?!” mõtleb lipnik ja kutsub reamehe: „Kaitseväälelane Tamm! Täitke see tass veega!”

„No kust ma talle keset metsa seda vett võtan?!” mõtleb reamees tassi käes keerutades. Keerab siis tassi ümber ja viib lipnikule: „Sellel tassil on kaas peal. Siia pole võimalik vett valada.” „Tõepoolest on kaas peal,” imestab lipnik. „Loogiline vastus.” Ta viib tassi kaptenile: „Härra kapten, sellel tassil on kaas peal. Siia ei saa vett valada.” Kapten võtab tassi, keerutab tükk aega käes ja pahvatab siis vihasealt: „Kurat võtaks, milliseid tase kaitsevääle välja antakse!” Sel pole ju põhjagi all!”

SUDOKU Pappocom Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

	9			2	6			3
8								9
	3	5						
					1	8		7
	5		6		3		9	
9		7	4					
						9	4	
4								2
3			7	8			6	

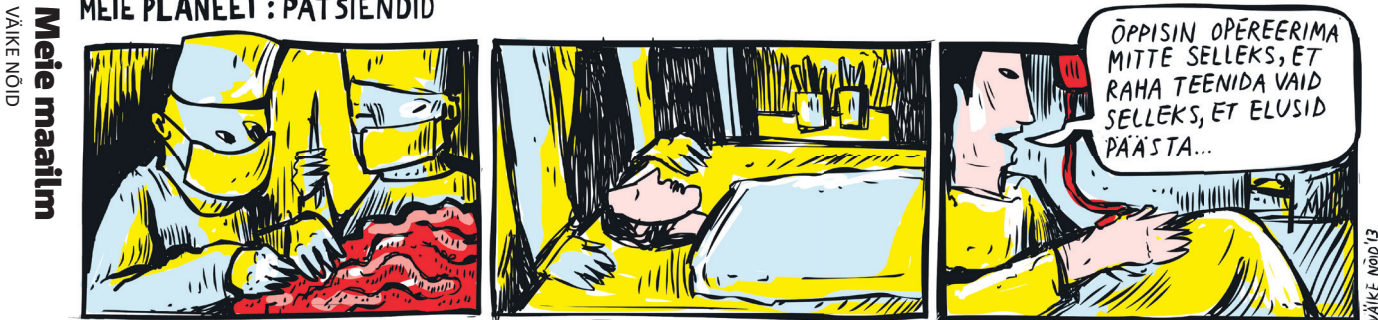
SUDOKU reeglid

♦♦ Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

7	4	5	9	8	2	6	1	3
9	6	8	4	1	3	2	7	5
3	1	2	5	6	7	9	4	8
1	7	3	2	4	6	5	8	9
8	9	4	3	5	1	7	2	6
5	2	6	8	7	9	1	3	4
2	5	9	7	3	4	8	6	1
4	8	1	6	2	5	3	9	7
6	3	7	1	9	8	4	5	2

MEIE PLANEET : PATSIENDID

Dilbert
SCOTT ADAMS

Dilbert.com DilbertCartoonist@gmail.com

4-II-12 © 2012 Scott Adams, Inc./Dist. by Universal Uclick

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

DISAIN

Tanel Veenre
toimetaja

Neli ausat materjali

Evald Okase muuseumis Haapsalus avatakse näitus „NELI NELJALE”, mis on ehitatud neljale traditsioonilisele materjale: keraamika, klaas, puit ja metall. Näitus koosneb neljast lavast, kus iga materjal saab näidata oma mitmekesisust, võimalusi ja piire. Selline näituse ülesehitus annab võimaluse luua diskussiooni materjaliseselt kui ka neljal valitud omavahel. Näitusel esinevad Eesti kunstiakadeemias veel õppivad ja viimaste aastate jooksul lõpetanud noored ning see jääb avatuks 30. juunini.

Disainiturule!

Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseum kutsub kõiki täna kell 12–19 oma hoovi disainiturule, kus on võimalik sõprust teha kohalike disainerite ja tarbekunstnike loomingu. Osalevad: Anni Varm, Stella Soomlais, Monika Järg, Pavel Sidorenko, Mare Kelpman, Kadi Pajupuu ja paljud teised head tegijad.

Raudsed jäljed

Tõnu Laugu monumentaalsed sepised ilmusid Eesti kunsti-, aga ka Tallinna tänavapilti ning avalikesse ruumidesse 1970-ndate algul. Näitus „100–25” on tagasivaade tehtud tööle: vaataja ette on toodud kättesaadav valik 1970-ndate ja 1980-ndate esemetest. Neist, mida pole võimalik füüsiliselt näidata – kas on liiga monumentaalne ning kohaspetsiifiline või hävinenud – on väljas eskiisid. Näitus Vabaduse galeriis on avatud kuni 11. juunini.

Rotermanni keldrisaalis tuksub noor disainisüda

Arhitektuurimuuseumi maandunud TASE koondab Eesti kunstiakadeemia värske magistrite lõputööd lõpuks ühe katusse alla. Tervik on segadust tekitav ja ootuspäraselt hektiline. On töid, mis konteksti teadmata tunduvad kuutõbise sonimisena või ongi pelgalt juhulikud jäljed kuskil mujal tegelikult eksisteerivast kunstiteosest. Tugevmini sööbivad mällu tööd, mis avavad end kui päevikud või kehtestavad kui mini-soolonäitused. Tahaks loota, et TASE kehtestab ka end üha rohkem kohaliku kunstivälja raputaja ning uute annete areenileviskajana – analoogsed näitused on ju kultuurimetropolis alati meeletud kuraatorite, galeristide ja kolleksionääriderid magnetid.

Disainikriitik Karin Paulus kiitis disainiteaduskonna lõpetajaid, keda võrreldes teistega

hoiab üsna jõudsalt vee peal veenev käsitööoskus. Kuid selle avaldumise vormid on hõlmastavalt erinevad – ekspresiiivsetest materjalinaudingutest kõrgtehnoloogilise meditsiinidisainini.

Mitmeski disainitöös kummitava nõrkusena võiks välja tuua egotsentrismi – paljud ideed oleks võitnud koostööst teiste proffidega, et vähendada käsitöö mekki. Näib, et homne võti on sümbiootilises tegevuses, millest võidavad mõlemad osapooled. Noor disainer koondaks visuaalsesse nägemusse teadlaste, filosoofide, turundajate, statistikute ja imagoloogide tähelepanekud. Parimal juhul lisaks ka pipart, mis peale ergonoomilise põhitooni jätkaks jõulise järemaigu.

TASE peanäitus on avatud 9. juunini. Toome siinkohal ära mõnede lõpetajate tööd näituselt. ●

Keraamika materjalitunnetuse kohandamine disainimaailma mängureeglitega on Raili Keivi töös andnud suurepäraseid tulemusi. Kohvikannud ja tassid, kus portselan kohtub betooniga, on lihtsad (kuid mitte igavad) ja kontrastsed (kuid mitte kriipivad). Tulemus on hõlmastavalt funktsionaalne ja eristuv – sellele tööle võib ennustada kõrget lendu juba suurematel jahimaadel. Teise ideena välja pakutud serveerimisnõud rabavad lihtsusega – betooni on valatud vanad taldrikud.

Rita Randmaa tegi põhjaliku ekskursiooni värviliste savimasside maailma, et tulla välja ühe kevadise kärbsse versioonidega.

Nils Hint mängis meelevalja ja juhustega rauas. Tulemuseks kolm sõnatut objekti, mis ometi polnud tummad. Raua puhul kõitsid seppa selle omadused, mis lubavad ootamatust.

Marta Moorats on oma moekollektsiooniga andnud uue elu vanadele langevarjudele, kasutades ära langevarjude põnevad detailid.

AKUD JA PATAREID

+ Autoakud
+ Motoakud
+ Paadiakud
+ Patareid
+ NiMH, NiCd ja Li-Ion elemendid
+ Püsitoiteakud
+ Akud tõstukitele, virmastajatele ja laotehnikale

+ Akud videokaameratele
+ Suletud pliiaakud
+ Akud avariivalgustitele
+ Akulaadijad
+ Käsitööriista akude taastamine
+ Erinevate akupakkide valmistamine

LAI VALIK
PAADI- JA
MOTOAKUSID

RENOVAAR
AKUD & PATAREID

KAUPLUSED ASUVAD:

TONDI 17 TALLINN
E-R 9.00-18.00
tondi@renovaar.ee
tel: 655 69 89

VÄIKE-PAALA 1 TALLINN
E-R 9.00-18.00
renovaar@renovaar.ee
tel: 655 69 88

TÄHE 127a TARTU
E-R 9.00-17.00
tartu@renovaar.ee
tel: 7 366 129

VARTA

Trojan
BATTERY COMPANY

Panasonic

autocraft
marine

HOIA LOODUS PUHTANA! TOO VANAD AKUD JA PATAREID MEILE!

www.renovaar.ee

KVT Meediad